Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 98 (15721) | 1981 оной апрелиин 28, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛ

Энэ жэлэй түсэбэй ёhoop 535 мянган тонно ороohо тарян хуряажа абахаар хараалагдаба. Харин үнгэрhэн табан жэлдэ дунда зэргээр жэлдэ 295 мянган тонно тарян абтаhан байгаа. Тиимэhээ байгша ондо ороohо тарян үйлэдбэрилгэ 1,8 дахин ехэ болгохоор түсэблэгдэд, тодорхой хэмжээнүүд абтажа байнхай. Энээнэй бэелүүлхын тула гектар бүринөө адагын 11 центнер тарян хурагдаха болоно.

Тэрэшээлэн тэжээл үйлэдбэрилгэ үндэhөөрнь hайжаруулха, малай тэжээлые белогоор хүсэлдүүлхын тула рапс, донник, горох хэмэ мэтэ ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ, сенаж, силос ехээр бэлэдхэхэ, тэжээлэй ашагые дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулагдажа ажаха бүхэндэ зохёогдоод байна.

Мүн хартаабха, овощ ургуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө жэлдэ тарилгын гектар бүринөө 90 центнер хартаабха, 160 центнер овощ ургуулжа абаха социалис уялга республикын арадай ахатын түрүүшүүлэй зүблөөн дээрэ баталагданхай.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхоз, совхоз бүхэндэ хаа хаанагүй механизаторнууд, луговодуудай суглаан үнгэржэ, тэдэнэй түрүүшэ үйлэдбэрини түсэбтэ даабари хүргэгдөө, коллективүүд социалис уялгануудые абажа байнхай. Мүн эдэнэр ажаха бүхэндэ зохёогдоhон мүрысөөнэй гуримтай танилсана, ажалдаа түрүү онол аргануудые хэрэглэхэ тухай зүбшэлдөө байна.

Энэ харюусалгатай үедэ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзай болон комсомолой коллективүүд газар тариалангай хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи зоригые hэргээжэ, бии байгаа арга боломжонуудые ашаглажа, баян ургаса абаха арга тэдэнэрээ эрхилнэ. Тункын, Кабанскын, Хяагтын районуудай олохон колхозуудта тариалан болон сабшалан дээрэ ажаллаха механизаторнууд, отрядуудтай тусгаар хэлсээн баталагдаад байнхай. Иимэ хэлсээн дотор ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон үйлэдбэрини коллективүүд социалис уялгаар хараалагдаhан баян ургаса абахын тула юу хэхэ байhанаа тодорхойлоод ушарна. Жэшээнь, колхоз болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тус коллективтэ ямар газар, хэды шэнэ техникэ ба үтэгжүүлгэ, бүртаг ноогонтой тэмсэхэ хэмжээнүүдые үгэхэ, хүнүүдые байраар, эдеэ хоолоор хангаха, ямар түлөөнэ, шан үгэхэ байhанаа мэдэнэ. Үйлэдбэрини коллектив ажалдаа түрүү онол аргануудые хэрэглэжэ, үндэр баян ургаса түйлаха элирхэ. Ингэжэ хоёр талаhаа оролдолго гаргаха абадаа уялгануудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байhанаа даажа байна.

Мүн инмэрхүү хэлсээнүүд тэжээл үйлэдбэрилхэ звено, отрядуудтай баталагдана. Баргажанай районой Бодонгой совхоздо, Хурамхаанай Лениинэй нэрэмжэтэ колхоздо байгуулагдаhан иимэ звенонууд, бригаданууд нёдондо бригадна подрядай гуримаар ажаллаха, хэлсээгээр хараалагдаhан ургасаа абажа шадаhан байна. Энэ жэл тэдэнэй түс коллективүүд ажахытаа тиимэ хэлсээ баталаад, баян ургасын түлөө тэмсэнэ.

Республикын олохон ажахынуудта эмхидхэгдэhэн хартаабха, кукурузашадай, овощ ургуулагшадай звено болон бригаданууд нэгэ нарядаар хүдэлжэ, абаhан ургасаа зэргээр түлбэридэ, иимэлтэ түлөөhөөнь хүртэхээр ашаглагдана.

Мүрысөөнэй гол удхань ажалай бүтээсэ, хүдэлмэриин ямар дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэ болгохо хэрэгтэ зорюулагдаха ёhотой гэжэ КПСС-эй XXVI съезд онсо тэмдэглэгдэhэн байна. Тиимэhээ ажалша коллективүүд, хүн бүхэн ямар шанартайгаар ажалланаб, техникэ хэр гамтайгаар ханданаб, үйлэдбэриин гаргаша ороохын тула юун хэглэнэб гэжэ ходо элишэлэгдэжэ, харуулагдажа байха зэргэтэй.

Ороohо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай, хартаабха болон огородой эдеэнэй үнлэр баян ургаса түйлажа, эдэ үрингээ газарай гектар бүхэниие үрэ ехэтэйгээр хэрэглэжэ, минеральна ба органическа үтэгжүүлгэнүүдэй ашаг үрые дээшэлүүлээд, трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэhэн районуудые, колхоз, совхозуудые, звено болон бригаданууды түрүүшүүлые урмашуулха хэмжээнүүд КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэри тогтоогдонхой. Урмашуулгын энэ гуримуудтай газар тариалангай бүхы хүдэлмэрилэгшэдые, мэргэжэлтэдые танилсуулха, тэдэнэрэй ажалай болон политическэ эдэбхи хэшээлые улам дээшэлүүлхэ гээшэ партиин райкомуудай, партийна организацинуудай үдэр бүриин хэрэг юм. Тиихэдээ түрүүшүүлэй дүй дүршэлые саг дары бүгэдэн шудалжа, бүгэдын шадабари болгохо хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаха байна.

Байгша ондо тариалан, сабшалан дээрэhээ баян ургаса абахын түлөө социалис мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Энэмнай КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэри бэелүүлхэ талаар түрүүшын алхам болохо гээшэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ республикын газар тариалангай хүдэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй урда айхабтар ехэ зорилгонууд табигдана. Илангаяа ороohо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай, овощ хартаабхын ургаса эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

МАЙН 1-нэй ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Советскэ Союзай ажалшад! Хүгжэлтэ түгэс социализмын арга боломжонуудые, үйлэдбэриин ба эрдэм, техникын хүсэ шадалые гүйсэд дүүрэнээр ашаглагты!

Материальна гаргашануудые хороогты, фондын ашагые дээшэлүүлэгты!

Экономико гаргаша багатай байха ёhотой!

(КПСС-эй ЦК-гай 1981 оной Майн 1-нэй Уряануудhаа).

УРМАШУУЛАГДАНА

«Мүнөөдэр — үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар ажаллаха» гэhэн мүрысөөндэ Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай коллективүүд оролсоод, жэлэй эхинhээ яhала hайн үрэ дүнгүүдые түйлажа байнхай. Оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй, Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй заводой, Улаан-Үдын сабхи ба hэеы гуталай фабрикын коллективүүд эрхим шанартай продукци ехээр гаргажа, бусадай дундаhаа шалгарна.

Жэшээлхэдэ, оёдолой «Туяана» нэгэдэлэй коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай даабариhаа гадуур 179 мянган түхэригэй продукци гаргаа, продукциингаа шанарые hайжаруулаа, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлээ. Буряадай АССР-эй Нютагай промышленностиин министерство энэ түйлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, нэгэдэхи кварталай дүнгөөр дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар барюулба.

Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдэй заводой хүдэлмэришэд нэгэдэхи кварталай даабариhаа гадуур 43 мянган түхэригэй продукци худалдажа, хоёрдохи hуури эзэлбэ. Нютагай промышленностиин министерствын предприятинуудай хүдэлмэришэд партиин XXVI съездын хараалhан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ гэhэн араа зорилготойгоор ажалайнгаа эмхидхэлые улам hайжаруулжа, социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаадажа, эгээл үндэр бүтээсэ түйлахын түлөө тэмсэнэ. Эрхимүүдынь ехээр, hайн шанартайгаар продукци гаргажа, бэшэндээ түрүү ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ТАРИЛГА ЭХИЛХЭНЬ

Зэдын районой «Мир» колхозой механизаторнууд шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгые агротехническэ эрилтын ёhoop, саг болзортонь hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэhэн зорилго урдаа табинхай ажаллажа байна.

Газарай хүрьhэнэй гэдэжэ эхилэмсээр, колхозой хоёр отделенидэ паар борнойлжо, шииг нойтыень тогтоохо хүдэлмэри хэгдэнэ. Механизаторнууд Сандан Бадмаев (Доодо Бургалтай), Сергей Доржиев (Дээдэ Бургалтай) гэгшэдэй даадаг агрегадууд хэдыхэн хоногой туршада 400 гаран гектар газар борнойлбо.

Апрелиин 17-до Толгойн Үбэр гэжэ газарта түрүүшын хахалалга эхилээ. Эндэ тарянай холисо таригдаха юм.

Хахалалга дээрэ ипатовайхидай жэшээгээр К-700 түхэлэй 6 тракторhаа бүридэhэн тусхай звено хүдэлхэ байна. Мүнөө М. Наймадаев, Б. Ухинов, А. Цыденов, бусадай жолоододог хүсэтэ хүлэгүүд хүрьhэ урбуулжа эхилэнхэй.

Тарилгада хабаадагшадай эдеэ хоолые, заhабарилгын хэрэгсэлнүүдые асаржа байха тусгаар машинанууд табигданхай.

Механизаторнуудай хоорондо социалис мүрысөөн эмхидхэгдэжэ, тарилгын түрүүшын үдэрhөө тэрэнэйнь дүн гаргагдана.

Тарилгын хүдэлмэринүүдые эхилхын урда тээ болоhон механизаторнуудай суглаан дээрэ социалис мүрысөөнэй гурим баталагдажа, зорилгонууд тодорхойлогдоо hэн, — гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр В. Н. Санданов манда мэдүүлбэ.

Д. АЮШЕЕВ.
манай корр.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй hуралсалай ажахыда бүхыдөө 280 гектарта сабшалан нэмжыдэг юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурhаа уламжалан ургасань нилээд доошолhон байна. Тиигэжэ адууhа малдань үбhэ тэжээл дуталдажа, эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилхэ түсэбөө дүүргэхэншье хүшэр болоhон гээшэ.

Эдэ бүхы бэрхэшээлhээ тобшолол хэhэн тус ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд КПСС-эй XXVI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь сүм бэелүүлхээр эрмэлзэжэ, нэн түрүүлэн сабшалангайнгаа үрэжэлыень эрид hайжаруулхаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалhан байна. Тиигэжэ сабшалангаа hайнаар уhалжа, наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэреэ үргэнөөр ябуулжа захалаа юм.

Луговод Анатолий Абросимович Рандинай хүтэлбэрилдэг дүрбэн хүнhөө бүридэhэн бригада энэ сабшалан дээрэ эртэ хабарhаа хойшо ажаллана. Эдэнэр үрэмдэмэл худагай уhаар газараа түхэреэн суудхын туршада ундалуулна. Мүн Сэлэнгэ мүрэнэй эрьедэ тодхоргоhон бүлүүр станциинь таhалгарягүй хүдэлгэгдэжэ, горитой ехэ газар уhалагдаа. Үбэлэй hарануудта гушан гектар сабшаланда мүльhэн хүргэгдөө юм. Тэрэнь мүнөө хайлажа, газарай хүрьhэндэ сүм шэнгэнэ.

Һуралсалай энэ ажахыда наг шэбхэ сабшалан, тарялан дээрэ гаргаха хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. Механизаторнууд наг шэбхэеэ абаhаар парнигуудта зөөдэг байhан hаа, мүнөө Сэлэнгэ мүрэнэй эрьеэр зүбшэн нэмжыhэн сабшалан дээрэ гаргана. Шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ үдэр бүри 5—6 трактор, автомашина хүдэлгэгдэнэ. Звеногой гэшүүдтэ бульдозертой хоёр, мүн шэбхэ ашаха түхеэрэлгэтэй хоёр трактор даалгагданхай. Эндэ наг шэбхэhээ гадна минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэри түлэг дундаа.

Тус ажахыда овощ ургуулагшад хабарайнгаа тарилгада эмхитэйгээр бэлдэжэ байнад. Эдэ үдэрнүүдтэ огородшод эртын капуста, помидорой рассада ургуулхаар парнигуудые бэлдээ.

А. НАГАСЛАЕВ.
Улаан-Үдын район.

ЭРХИМҮҮДТЭЭ ТҮШЭГЛЭН...

Тоннельнэ 16-дахи отрядай коллектив Байгалай хойто эрьедэ 4 тоннель малтаха юм. Энэ тоннельнүүдэй утань дүн хамта 5,3 километр А. М. Скотниковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд hаяшаг дүрбэдэхи тоннель малтаха ажал эхилбэ. Энэ тоннелиин утань 1600 метр. Тус бригадын гэшүүд гранит шулуу түнхин малтажа, метр метрээр урагшаа дабшажа захалба.

—Байгша ондо 400 метр тоннель малтахаар шиидэнхэйбди. Бригадымнай гэшүүд үгэдөө хүрэхэл байха,—гэжэ бригадир А. М. Скотников хөөрэнэ. Энэ хүдэлмэришэнэй үгэдэ үнэншэхөөр ааб даа. А. М. Скотников ороной томо-томо барилганудта хабаадалсаhан юм. Усть-Илимэй ГЭС-ые барилсаа. Тында-Беркакит гэжэ түмэр харгын лини дээрэ Нагорнын тоннель барилсажа, хараалагдаhан болзорhоонь урид ашаглалгада тушаалсаа бэлэй. Сэбдэг хүйтэн хойто дайдала барилга хэхэ баян дүршэлтэй болоhон хүдэлмэришэн шадамар бэрхээр ажалаа эмхидхэжэ, залуушуулые дахуулна. Бригадынь гэшүүд урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлхэл байха.

Бэрхэ проходчик А. Д. Бычковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд Байгалай эрьеын хоёрдохи тоннель малталсажа, хаба шадалаа яhалал гаргана. Эдэнэр hарадаа 35 метр тоннель малтаха даабаряа 40—42 метртэ хүргэжэ, хамтын хэрэгтэ бага бэшэ хубитаяа оруулна.

Тоннельнэ 16-дахи отрядай коллектив Байгалай эрьеын тоннельнүүдые болзорhоонь урид малтажа дүүргэхэ гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр хоорондоо мүрысэн, халаан бүриингөө даабари үлүүлнэ.

В. КАЛГАНОВ.
тоннельнэ 16-дахи отрядай инженер.

ТҮРҮҮШЫН БУРАЗДАА

Түрүүшын буразлаагай занишалта hайндэрэй оршон байдалда Сэлэнгын совхозой механизаторнууд газараа элдүүрилжэ эхилбэ. 8500 гектар тариалангайнгаа ехэнхи талмайн хүрьhые мүнөө жэл урбуулангүй элдүүрилхэ юм. Газарай хүрьhэ хамгаалха зорилготой агротехническэ хэмжээнүүд тус совхоздо үргэнөөр ябуулагдана.

Үрэhэ хүрэнгэ тарилгада бэлдэхэ хоёр звено хүдэлжэ эхилбэ. Эдэ звенонүүдтэ эрхим механизаторнууд томилогдонхой. Жэшээлхэдэ, Бадмацырен Нимаев, Виктор Фудин, Владимир Лубсанов, Владимир Гармажапов гэгшэд халаанайнгаа даабарине үлүүлэн дүүргэнэ.

Совхозой бүхы звенонуудта ажахын тоосооной гурим нэбтэрүүлэгдээ. Тэндэ ажаллагшадта абаhан ургасынь хэмжээгээр ажалайнь түлбэри үгтэхэ юм.

Мүнөө жэл тэжээлэй ургамалай талмайнууд үргэдхэгдэхэ. Мянга гаран гектар тариалан уhалагдахаар хараалагдана. Тариалан уhалха гурбан звено байгуулагдаад, ажалаа hайнаар ябуулжа эхилээ.

Совхозой суута кукурузашан Юрий Михайлович Загарин даалгагдаhан газар дээрээ бүлүүр хоёр станци, уhа сасан хаядаг нэгэ түхеэрэлгэ хүдэлгэжэ эхилээ. Мүнөө 110 гектар талмайгаа уhалаад байна.

Сэлэнгын совхозой механизаторнууд майн 10 болотор эртын ороохото ургамалнуудаа тарижа дүүргэхэ уялга абанхай.

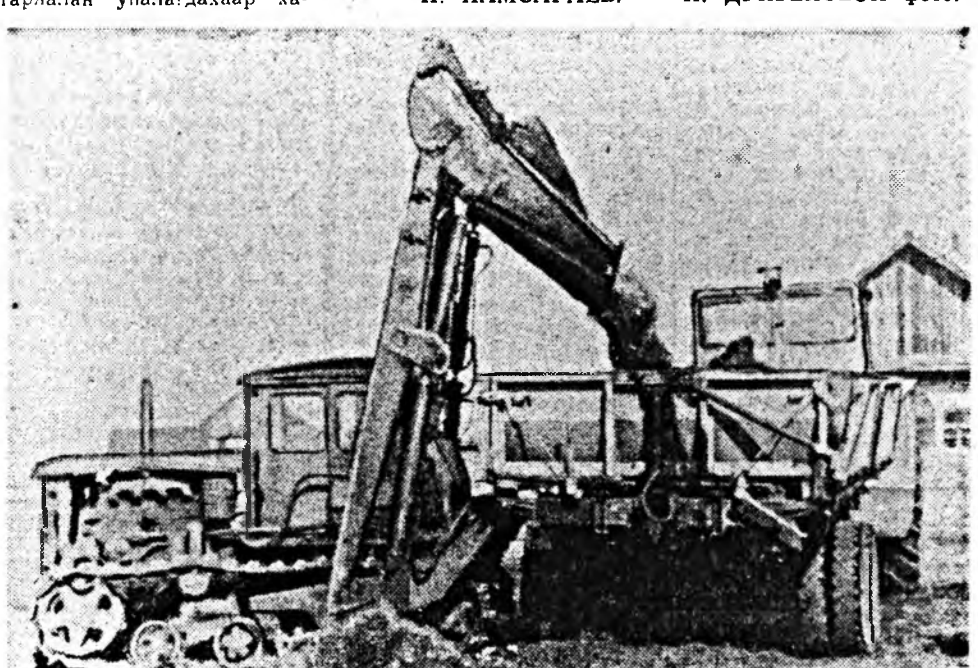
Совхоздо олон жэлдэ механизатораар хүдэлдэг А. А. Луненко энэ жэлэй хабарhаа эхилээд, сабшалан, тариалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэридэ элэбхитэйгээр хабаадалсаад, мүнөө хабарай тарилгада хабаадахаар зэhэнхэй. Жэл бүри хабарай тарилгада эдэбхитэйгээр хабаададаг дүй дүршэлтэй энэ механизатор техникэ заhабарилгада мүн лэ эрхим hайнаар хүдэлжэ гараhан байна.

Н. НАМСАРАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ А. А. Луненкын трактор мүнөө наг шэбхэ зөөлгэдэ хабаадалсана; дүй дүршэлтэй механизатор А. А. Луненко.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ҺАЛБАРИИН ЗОРИЛГОНУУДЫЕ ЗҮБШЭН ХЭЛСЭНЭ

СССР-эй Нүүрhэнэй промышленностиин министерствын коллегиин үргэдхэгдэмэл заседани апрелиин 24-дэ Москвада болобо. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар hалбариие хүгжөөхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко элидхэл хээ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих коллегиин заседани дээрэ үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Э. Дымшиц коллегиин хүдэлмэридэ хабаадаhан байна.

(ТАСС).

СОВЕТ ХҮН БҮХЭНДЭ—КОММУНИС ҮЗЭЛ СУРТАЛ

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр, ... болон студент залуушуулые үзэл сурталай, политическэ, ажалай ба занарбалай талаарнь хүмүүжүүлхэ ажалые hайжаруулха зорилгонууд апрелиин 25-да үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэдэй семинар-зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй ... министр М. А. ...ев, СССР-эй дээдэ ба тусхай дунда hуралсалай министр В. П. Елютин, техническэ мэргэжэлэй hуралсалай талаар СССР-эй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. А. Булгаков энэ асуудалаар үгэ хэлэhэн байна.

КПСС-эй МГК-гай секретарь А. М. Роганов, Украинын Компартиин ЦК-гай секретарь А. С. Каптой, КПСС-эй Ленинградска обкомой секретарь В. Г. Захаров, КПСС-эй Московско обкомой секретарь В. М. Борисенков нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлые, партиин XXVI съездын документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ, үзэл сурталай, политическэ-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие нарижуулан hайжаруулха тухай хөөрэбэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэридэ саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулдагайнь, марксизм-ленинизмын суртал hургаалнуудые, партиин дүлэтэ үгые олоной дунда нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлдэг пропагандистска кадрнуудые дэмжэдэгэйнь түлөө семинарта хабаадагшад ленинскэ Центральна Комитедтэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюродо, нүхэр Леонид Ильич Брежневтэ үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

РОССИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗАМААР ДАБШАБА

Россин Федерациин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын, хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанар дээшэлүүлхын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ.

Продукци үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээгээр, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр, гол зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалгаар нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ гэжэ 1981 оной нэгэдэхи кварталда республикын промышленностиин гүрэнэй түсэбые дүүргэлгын дүнгүүд тухай РСФСР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, промышленна үйлэдбэриин ургалта 2,5 процент болоо. Ажалай бүтээсэ 2,4 процентээр ургаа, энээнэй ашаар үйлэдбэриин ургалтын 96 процент абтаhан байна. Ашаг олзо дээшэлээ.

Москва, Ленинград хотонуудай, автономито республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай промышленность продукци үйлэдбэрилхэ кварталайнгаа түсэбые дүүргэээ. Тиихэдэ Карельскэ болон Буряадай автономито республиканууд, Мурманска ба Ульяновска областьнууд энэ талаар даабаряа дүүргэжэ шадабагүй.

Нефть болон газай конденсат, газ, түмэрэй руда, булад, ургамалнуудые хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүд, каустическэ содо, приборнууд болон автомат хэрэгсэлнүүд, тоолон тодорхойлолгын техникэ, эдэнэй запас частьнууд, автомобильнууд, тракторнууд, хүдөө ажахын машинанууд, мал ажалай ба тэжээл үйлэдбэрилгын машинанууд, хүнгэн болон эдеэ хоолой промышленностиин технологическа түхеэрэлгэнүүд, оёдолой ба кондитерска хэрэгсэлнүүд, соёлой-ажаhуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараан, мүн бусад түхэлэй олон продукци үйлэдбэрилэн гаргаха талаар кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна.

Промышленностиин хэдэ хэдэн hалбариин хүдэлмэриин технико-экономическа дүнгүүд, бүтээн гаргагдаhан продукциин шанар hайжаруулагдаа. Нёлондоной нэгэдэхи кварталайхитай сасуулбал, эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилгын хэмжээн 11 процентээр дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта минеральна үтэгжүүлгэнүүд, сернэ кислота, химическэ утаhа, переменнэ тогой электродвигательнүүд, химическэ түхеэрэлгэнүүд, hайн шанартай модо, саарhа хабсаргагдамал түмэр-бетон, арhан гутал болон бусад зарим продукци үйлэдбэрилгын түсэб дүүргэгдээгүй. Үйлэдбэриин зарим нэгэдэлнүүд, предприятинууд продукци гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, өөрынь үнэ сэнгүүдые хямдаруулха, нөөсэлэлгэ хэхэ талаар тогтоогдоhон даабаринуудаа дүүргээгүй, баталагдан абтаhан договорнуудай, нарядуудай ёhoop, хэрэглэгшэдтэ продукци эльгээхэ түсэбөө бүхы хэмжээгээрнь дүүргэбэгүй.

Промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, бии байгаа арга нөөсэнүүдые элирүүлэн ашаглаха хэмжээнүүдые бэелүүлhэн байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫН шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

МЭРГЭЖЭЛ ШАДАБАРЯА НАРИЖУУЛХА

«Бүхы шатануудта эмхидхэлэй хүдэлмэриин хэм хэмжээе дээшэлүүлхэ, бүтээмжэтэй һайнаар, саг болзор соонь ашаглалгада хүлеэлгэхэ»,—гэжэ КПСС-эй XXVI съездэй баталан абаһан «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа болон социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор хэлэгдэнэ. Гүрэнэй даабари, абаһан үүргэ саг болзорто, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ хүн бүхэнэй нангин зорилгонуудай нэгэниинь мүн болоно. Даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхын тула юу хэхэ хэрэгтэйб? Минии һананахада, даажа абаһан ажал хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар, үнэн сэхээр хандаха ёһотойбди.

Хэнэйшье мэдэһээр, һайн бэлэдхэлтэй, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд ямарханшье бэрхэшээлнүүдые зоримгойгоор дабажа, хэзээдэшье, хаанаашье амжалта туйлаһан лэ байдаг.

Манай барилга-хабсаралгын 651-дэхи поездын коллектив 1979 ондо эмхидхэгдэжэ, БАМ-ай 305-дахи километртэ түбхинэһэн юм. Коллективнай үшөөл залуу. Гэбэшье энэ богонихон сагай туршада манай поездын хүдэлмэришэд нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хээ, дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэд олоор урган гараа.

Поездымнай хүдэлмэришэд Гранитный, Гоуджекит, Солнечный посёлогуудта байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые, промышленна объектнүүдые бодхоохынгоо хажуугаар, хайр шорой малтажа, шулуу бутаргажа, Байгалай, Байгалай эрьеын тоннельнүүдые баригшадые, түмэр замай рельс табигшадые барилгын материалаар дутамаггүйгөөр хангаха хүдэлмэри дүүргэнэ. Һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ, бүхы объектнүүдые хабсаралгадаһан болзорһоонь ашаглалгада тушааха гэжэ манай поездын хүдэлмэришэд эрмэлзэдэг.

Поездымнай олонхи хүдэлмэришэд социалис мүрысөөндэ тон эдэбхитэйгээр хабаададжа, халаан бүриин даабаряа үлүүлхын түлөө тэмсэнэ. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэл шудална.

Коммунист Виктор Серафимович Шекуновой хүтэлбэридэг бригадые абаад үзэе. Энэ бригадын коллектив шулуу бутаргаха тон харюусалгатай ажал хэдэг юм. Эдэнэй оролдосо, шадабариһаа, үнэн сэхэ ажалһаа ехэ юумэн дулдыдадаг гээшэ. Мүнөө Байгалай тоннелиин хана бетоноор бүхэлхэ хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Бутаргагдаһан шулуун тон ехээр хэрэглэгдэнэ. Тоннельнэ 19-дэхи, 12-дохи отрядуудай коллективүүдэй эрилтые түтэс һайнаар хангахын тула В. С. Шекуновой бригадын коллектив ажалайнгаа эршые халташье һуладханагүй.

Гранит шулуу бутаргадаг ПДСУ-200 түхеэрэлгээ минутыншье туршада миин байлгангүйгөөр ашаглажа, халаанай туршада 200—250 кубометр шулуу бутаруулха даабаряа 600—700 кубометртэ, заримдаа 800 кубометртэ хүргэжэ, даабаряа гурба дахин үлүүлэн дүүргэдэг байха юм. Ямар аргаар эдэнэр иимэ үндэр бүтээсэ туйлажа шаданаб?

Нэгэдэхеэр, бригадын хүдэлмэришэд бэе бэедээ туһалалсадаг, дүй дүршэлөө хубаалдадаг, хоёрдохёор, хүдэлмэриин хэдэн ондоо мэргэжэл шудалһан, гурбадахяар, даабариин дүүргэлтые, бутаргагдаһан шулуунай шанарые өөһэд хоорондоо шалгалсадаг заншалтай. Жэшээлхэдэ, түс бригадын гэшүүн Анатолий Храпин ПДСУ-200 түхеэрэлгэ хүдэлгэхэ машинистын мэргэжэлтэй. Тиигэһэдэ трактор, бульдозер жолоодохо үнэмшэлгэтэй. Хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэлтэй хүн үйлэдбэридэ ехэ туһатай байдаг. Хараад үзэгты. Һаяшаг карьер соо хүдэлдэг «Интер-500» бульдозерой жолоошон үбшэлжэ, ажалдаа гарабагүй. Бульдозергүйгөөр яажа шулуу бутаргахабши. Анатолий Храпин үниишье бодожолонгүй «Интер-500» бульдозерто һуугаа. Тэрэнэй туһалагша Василий Мамедов шулуу бутаргадаг ПДСУ-200 түхеэрэлгэ шадамар бэрхээр ашаглажа, халаанайнгаа даабари дүүргэ һэн. Иимэ ушар үйлэдбэри дээрэ али олон дайралдадаг ааб даа. Тиимэһээл хүдэлмэришэн бүхэн хэдэн ондоо ажал хэжэ шадахаар һураха ёһотой.

В. С. Шекуновой бригадын коллектив үнгэрһэн жэл 90 мянган кубометр шулуу бутаргаха байһан даабаряа 120 мянган кубометр хүргэжэ, олоной, илангаяа Байгалай тоннельдэ барилгашадай һайшаал магтаалда хүртэһэн юм. Энэ бригадын коллектив арга боломжоо һайса хараха үзөөд, байгша ондо 130 мянган кубометр шулуу бутаргаха, тоннельнэ отрядуудта эльгээхэ гэһэн уялга абаба. Түс бригадын коллектив һаяшаг тоннельнэ 12-дохи отрядай Н. Ерёменко, тоннельнэ 19-дэхи отрядай В. Ясинский гэгшэдэй бригадануудай коллективүүдтэй социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталба. Энэ бригадануудай коллективүүдэй гэшүүд дундаа ябалсадаг, дүршэл шадабаряа хубаалдадаг.

Н. Ерёменкын бригадын коллектив байгша оной январь һарада 100 метр тоннель бетоноор «хубсалуулха» аад, үнэн дээрээ 147 метр тоннель бүхэлжэ, даабаряа ходо үлүүлээ. В. Ясинскиин хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив даабариһаа гадуур 32 метр тоннель бетоноор бүхэлөө.

—Бидэ бутаргагдаһан шулуу дутамаггүйгөөр абанабди. Барилгын материалай шанарыншье һайн. Даабаряа үлүүлхэ хэрэгтэмнай энэ ехэ түлхисэ болоно, —гэжэ тоннельщигүүд мэдүүлнэ. Зүб даа. В. С. Шекуновой бригадын коллективэй коммунис ёһоор, үнэн сэхээр ажалдаа хандаһан дээрэһээл шулуун ехээр бэлэдхэгдэжэ, тоннельнүүдые бетоноор бүхэлхэ хүдэлмэри хурдан түргэнөөр хэгдэнэ.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэлые халан абажа, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын тула яһала оролдоно. Хоёр жэлэй туршада манай бригадын коллектив 161-дэхи сериин 12 гэр, Гранитный посёлогто соёлой байшан, столово, магазинуудые бодхоогоо. Бидэнэр В. С. Шекуновой бригадын коллективтэй хүдэлмэришэд тэдэ али хэдэн мэргэжэл шудалха, дүршэл шадабаряа нарижуулха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулнабди. Барилгашан бетонщикэй, штукатурщикэй, модошо дархан ажал тэгшэ һайнаар хэжэ шадаха ёһотой. БАМ дээрэ һайн мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд дуталдадаг. Тиимэһээл залуушуулые һургаха, дүршэл шадабаринаа дэлгэрүүлхэ талаар тон ехэ ажал ябуулха хэрэгтэй. Минии бригадада Латвиһаа, Эстониһоо, Белоруссиһаа ерэһэн залуушуул ажаллана. Хойто-Байгал ерээд байхадаа, зариманиинь барилгашанай ямаршье мэргэжэлгүй гэжэ элирбэ. Залуу хүбүүдые һургахал болоогоо.

Бидэ 161-дэхи сериин гэр 90 хоногой турша хабсаргаха аад, 40—45 хоногой турша гэр болхонобди. Һарын даабаряа 125—130 процент дүүргэжэ, бүхы объектнүүдые саг болзорто, эрхим шанартайгаар тушаанабди. Үнгэрһэн жэл Гранитный посёлогто 161-дэхи сериин табан гэр, 300 хүнэй һуурихаа соёлой байшан барижа, ашаглалгада тушаагаа һэмди. Солнечный посёлогто магазин, хоёр бүлэ айлай орохо 3 гэр, сад-ясли барижа, саг болзортонь ашаглалгада тушааһан байнабди.

Манай бригадын коллектив «Нижнеангарсктрансстрой» трестын коллектив дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ хэдэн удаа илажа, дамжуулгын Улаан вымпелээр, мүнгэн шангаар урмашуулагдаа һэн. Коллективнай партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжожо, шэнэ табан жэлдэ үшөө шангаар ажаллаха, барилга түргэнөөр, эрхим шанартайгаар хэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхаар эрид шиидэнхэй. Бидэ партиин XXVI съездын материал ехэл анхаралтайгаар шудалжа байнхайбди. Шэнэ табан жэлдэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ партиин XXVI съезд гол анхарал хандуулна. Энэ зорилго бэелүүлхын тула бидэ, барилгашад, мэргэжэл шадабаряа улам нарижуулха, социалис мүрысөөндэ үшөөл эдэбхитэйгээр хабаадажа, шэнэ онол арга үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ болонобди.

А. БЕРКИС,
барилга-хабсаралгын 651-дэхи поездын бригадир.

Хандагатайн леспромхозой арболитова цех 1974 онһоо хүдэлжэ эхилһэн юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ 5000 кубометр арболит панель гаргагдаһан һаа, энэ жэлдэ цехэй хүдэлмэришэд 8000 кубометр продукци үгэхөөр хараална.

Энэ цехэй ажалай түрүүшүүл Константин Константинович Муравицкий, цехэй механик Виктор Иванович Кучук, мастер Евдокия Сафроновна Филиппова гэгшэд түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэг, ажалай түрүүшүүл гэжэ коллектив соогоо суурхадаг.

—Бидэ арболит хэхэ цемент Ангарск хотоһоо асарнабди. Энэмнай ходо дуталдадаг, тэрэниие холоһоо асарханьшье бэрхэ байдаг. Баунтын районда арболидаар баригдажа эхилһэн гэрнүүдтэ хэрэгтэй арболит дутамаггүй бүтээн гаргахын тула мүнөө оролдонобди. — гэжэ цехэй начальник Ю. Б. Шаданов хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арболитова цехэй оператор К. Муравицкий.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАД УРМАШУУЛАГДАБА

Республикымнай промышленна предприятинуудай, барилгын эмхинүүдэй уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ хубитаяа о р у у л н а. Арбадахи табан жэлэй туршада 47 миллион түхэригэй дурадхал оруулагдаһан байха юм. 1980 оной даабари 125 процент дүүргэгдэжэ, 12,5 миллион түхэригэй дурадхал оруулагдажа, промышленна үйлэдбэриин элдэб һалбаринуудта ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хүргэһэн байна.

Улаан-Үдын авиационно, судна бүтээлгын заводуудай, Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай, барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын уралан нарижуулагшад олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, онсо шалгарһан байна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облсовпрофой гаргаһан шиидхэбэриин ёһоор, Улаан-Үдын авиационно заводой коллективтэ 2000 түхэригэй нэгэдэхи шан барюулагдаба (директорынь Ю. В. Конышев, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэ И. У. Асеев).

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллектив хоёрдохи мүнгэн шанда хүртөө (директорынь А. В. Юхлин, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь А. В. Студенников).

Улаан-Үдын гадар хубсаһанай фабрикын коллективтэ гурбадахи шан үгтөө (директорынь А. Д. Тармаев, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь А. И. Турло).

Предприятинуудай коллективүүдэй фондын мүнгэнһөө эдэ шангууд түлэгдэхэ юм. Эрхим уралан нарижуулагшадта, ухаалан зохёогшодто шангай мүнгэнэй 70 процент түлэгдэхэ. ВОИР-ай эдэбхитэй гэшүүд 30 процентээрнь урмашуулагдаха байна.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДТА

АНХАРАЛ ОРОЛДОЛГО ГАРГАХА ТУХАЙ

Үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг эхэнэрнүүд тухайда анхаралаа ехээр хандуулха гээшэ манай ороной социально-экономическа хүгжэлтын эгээл толотомо шэнжэнүүдэй нэгэниинь болоно. Партиин XXVI съездын документнүүд соо тэрэ үргэнөөр харуулагданхай. Эхэнэрнүүдэй ажалай ба ажаһуудалай, эхэ болон үхибүүдые хамгаалгын асуудалнуудаар РСФСР-эй Верховно Соведэй комиссиин заседани апрелиин 20-до Москвада болобо. Ивановска болон Костромской областьнуудай текстильнэ предприятинуудта хүдэлдэг эхэнэрнүүдэй ажалай, ажаһуудалай, амаралтын, медицинскэ хангалгын эрхэ байдалые һайжаруулхын тула һүүлэй үедэ ехэ юумэн хэгдээ гэжэ депутадууд дэлгэрэнгыгээр шэнжэлээ.

Комиссиин түрүүлэгшэ — ВЦСПС-эй секретарь А. П. Бирюкова заседание хүтэлбэ.

Арадай депутадуудай Ивановска областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. В. Мокряковой, арадай депутадуудай Костромской областной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. Е. Ереминой элидхэлнүүдые, депутат А. Е. Васильковскиин нэмэлтэ элидхэлые шагнажа зүбшэн хэлсээд, энэ шухала һалбарида областьнууд дотор ехэ хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ комисси тэмдэглээ. Гэхэтэй хамта арбадахи табан жэлдэ ажалай эрхэ байдалые һайжаруулха, санитарно-элүүржүүлгын хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ комплексно түсэбүүдээр хараалагдаһан даабаринуудые РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерство, «Ивхлоппром», «Ивпромтехноткань», «Волгальнопром» гэжэ промышленна нэгэдэлнүүд, бусад нэгэдэлнүүд болон предприятинууд гүйсэд дүүргэжэ шадаагүй, харин тиихэдэ арадай депутадуудай областной, городской болон районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй урда ёһотой эрилтэнүүдые табинагүй гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо О. П. Колчина, РСФСР-эй текстильнэ промышленностиин министр А. М. Парамонов, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, СССР-эй ба РСФСР-эй министерствэнүүд болон албан зургаануудай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд комиссиин хүдэлмэридэ хабаадаһан байна.

(ТАСС).

СОЮЗНА республикануудта

ХАМЖААНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

«Ленинград шадарай «Синявинская» ба «Южная» гэһэн шубуунай фабриканууд проектээр хараалагдаһан хүсэндөө түргөөр оробо. 1981 ондо тэдэ ашаглалгада оруулагдаһан байна. Түрүүшынхинь үндэгэ, нүгөөдэнь диетическэ мяха үйлэдбэрилдэг юм. Хараалагдаһан болзорһоо жэлээр урид тэдэ продукци үгэжэ эхилһэн байна.

Һалбариин шубуунай 15 фабрикын түд бүхэниие түсэбэй ёһоор бүрин хүсэдөөр хүгжөөхын тула ажахынууд хоорондын хамжаанай үндэһөөр трестын техническэ болон бусад нөөсэнүүд хубаарилагдадаг юм. Тэдэнэй заримандань үүлтэртэ һүрэгые бүридхэдэг, нүгөөдэдэнь тахяа дэгжээдэг, гурбадахидань шэнэ технологи туршадаг байна.

Шубуушадай ажабайдалдашье ехэ хубилалтанууд болоо. Шубуунай фабрика бүхэнэй дэргэдэ болбосон түхэлтэй һуурин тосхонууд бодожо, хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэдэй хэдэн мянгаад бүлэ шэнэ гэрнүүдые толлоһон байна. Кадрнуудай асуудал мүн лэ шиидхэгдээ: институдуудта, техникумүүдтэ, училищинуудта һураһан 300—400 стипендиат инженернүүдэй, зоотехнигүүдэй, операторнуудай дипломуудые жэл бүри абадаг юм.

РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэй зоной областьнуудай болон автономито республиканууудай, Сибириин болон Алас-Дурнын ажахынуудай мэргэжэлтэд үйлэдбэриие оньһожоруулха талаар Ленинградай шубуушадай хүдэлмэриин дүй дүршэлые шудалдаг байна.

СЕМАФОРГҮЙ ХАРГЫ

Республикын түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд семафорнуудые тодхон табиха бэшэ, харин өөһэдөө абажа ябахые шиидэнхэй. Москвагай түмэр замай транспортын инженернүүдые бэлдэдэг институдай мэргэжэлтэдтэй хамта эдэ замай юрэ бусын участок байгуулһан байна. Кабина дотор тодхогдоһон бишыхан семафорнуудые залан хүтэлхэ оньһон түхеэрэлгэ ехэ станци дээрэ тодхогдоо. Эндэһээ кабеляар бэшэ, харин рельснүүдээр дамжан, кабина руу гэрэл-дохёо үгтэдэг байна. Тиимэһээ сагай ямаршье уларилда машинист хэрэгтэй мэдээгээ абадаг болоо.

Шэнэ түхеэрэлгэ тон найдамтай, экономическа талаараа ашаг үрэтэй байна гээд туршалга харуулна. Семафорнуудые хүдэлгэхын тулада элшэ хүсэ дамжуулха утаһа татаһанай, бусадшье барилгануудые бодхооһоной хэрэггүй. Гансал энээнэй ашаар замай километр бүхэндэ 14 мянга шахуу түхэриг алмаха байна.

ЗАЛУУШУУЛ ТОСХОНДО ҮЛЭНЭ

«Пяргале» («Победа») колхозой парткомой дэргэдэ залуу мэргэжэлтэдтэ туһалха совет эмхидхэгдэнхэй. Һурагшадай мэргэжэлээ шэлэхэдэнь туһалха, дээдэ һургуулинууд болон техникумүүдтэ ажахын стипендеэр һураха залуушуулые шэлэхэ, мэргэжэлтэдые тосхондо тогтоожо хүдэлгэхэ гээшэ соведэй гэшүүдэй анхаралда байдаг.

Ветеранууд, һургуулиин партиина организациин түлөөлэгшэд, ажахын хүдэлмэрилэгшэд соведэй бүридэлдэ ородог юм. Тэдэнэр ахалагша классай һурагшадтай уулзалгануудые үнгэргэдэг, хүдөө ажахын институдуудай багшанарые һургуулида уридаг.

Мүнөө ажахыда тусхай һургуулитай 50-яад мэргэжэлтэд ажаллана. Тэдэ фермэнүүдые, барилгын эмхинүүдые, заһабарилгын мастерскойнуудые хүтэлбэрилдэг. Тэдэнэртэ ажаһуудалай һайн эрхэ байдал байгуулагдадаг юм. Соведэй зууршалгаар колхозой правлени хубиин ажахытай болохынь тула урьһаламжын мүнгэ үгэдэг, гэр байраар хангадаг юм.

КОЛХОЗНИГУУДАЙ ЗАХИЛААР

Гиждуванска районой Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой түб буусадахи «Коммунизм» гэжэ тосхондо арадай уран гартанай бодхооһон барилгануудай хажуугаар мүнөөнэй архитектурын бүтээлнүүд жэрылдэнэ. Түбэй талмай тээшэ ошоһон гол гудамжые зубшан национальна угалза хээгээр гоёогдоһон хоёр дабхар гэрнүүд бодонхой. Соёлой ордон, магазинууд, кафе, кинотеатр бии. Харгын хажууда һургуули, үхибүүдэй комбинат, медицинскэ пункт баригданхай.

Проект зохёогшод болон барилгашад колхознигуудай захилые хараада абаһан байна. Олон үхибүүдтэй бүлэнүүдэй байха табан таһалгатай байранууд олон. Залуу гэр бүлэдэ зорюулагдаһан хоёр таһалгатай гэрнүүдшье бии.

ҮДЭР БҮХЭН НӨӨ—ҮНДЭР УРГАСАДА

БЭРХЭТЭЙШЬЕ ҺАА, БЭЕЛҮҮЛМЭЭР

Яруунын совхозой нэгэдэхи тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир Григорий Петрович ЯКОВЛЕВАЙ хөөрөөнһөө.

— Эхилээд байһан арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын тула оролдохо гээшэ совет хүн бүхэнэй нэрэ хүндын, һэшхэлэй хэрэг болоно. Эхэ оронойомнай ерээдүйн ехэ хүгжэлтэ, бидэнэй жаргалта байдал өөһэдымнай али зэргэ ашаг үрэ ехэтэйгээр хүдэлһэнһөө, бүхы даалгагдаһан юумэеэ хэр һайн шанартайгаар бүтээһэнһээ дулдыдаха ха юм.

Жэшээнь, һүүлэй жэлнүүдтэ орон доторнай газар тушаа, илангаяа газарай үрэжэл һайжаруулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдадаг болоһониинь һайшаалтай. Эндэһээ орооһо тарянанай, тэжээлэй ургамалнуудай ургасые али болохоор дээшэлүүлхэ гээшэ шухалын шухала зорилго болоно гэжэ КПСС-эй XXVI съезд дээрэ абтаһан Гол шэглэлнүүд соо, мүн Бүхэсоюзна агрономическа зүблөөн дээрэ онсо заагданхай. Тиихэдээ орон дотор жэлдээ дунда зэргээр 238—243 миллион тонно орооһо таряа абадаг болохо зорилго табигдана.

Иигээд ерэхэдээ, бидэ, хүдөөгэй механизаторнууд, таряашад арбан нэгэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй түрүү зэргэдэ, эгээл харюусалгатай газарта хүдэлжэ байна гээшэбди. Ондоогоор хэлэбэл, таряалан болон сабшалангай үрэжэл һайжаруулха бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэхэ, гектар бүриһөө шадаал һаа, ехэ ургаса хуряахын тула улам шангаар оролдохо болоноо бди.

Би совхоздоо анхан механизатораар, отделенииингээ механигаар хүдэлжэ эхилһэнһээ хойшо гуша шахуу жэлдэ тарян ажалтай холбоотой ябанаб. Һүүлэй 9 жэлдэ тракторно-тарян ажалай бригадые хүтэлбэрилнэб.

Гушаад жэлэй саада тээхитэй жэшэхэ болоо һаа, ажахымнай байдал, механизаторнуудай ажал эрид һайжараа. Энэ хугасаа бултыень абангүй, һүүлэй арбаад жэлые хараад үзэхэдэ, хүдөө ажахыда нилээд ехэ хубилалта болоо. Гансахан манай бригадада мүнөө гэнжэтэ 5 трактор, мөөртэ 12 трактор, 8 комбайн болон бусад олон техникэ, машина бии. Мүн газарай үрэжэл һайжаруулха минеральна үтэгжүүлгэ жэлһээ жэлдэ ехээр үгтэнэ. Саашадаашье техникын, тэрээндэ хэрэгтэй запчастиин, минеральна үтэгжүүлгын улам ехээр үгтэхэ байһаниинь элитэ.

Энээниие юундэ дурданабши гэхэдэ, мүнөө механизатор, таряашадта үндэр ургасын түлөө оролдоходонь, урматай һайн эрхэ нүхэсэл, бүхы арга боломжо бии болонхой. Тиимэһээ энэ гараад байһан табан жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһаниинь найдамтай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ, илангаяа үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада манай бригадын механизаторнууд газар таряалангай культура дээшэлүүлжэ, орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа захалһан байна. Тиигэжэ мүнөө энэ ажалаймнай үрэ дүн тобойсо харагдажа захалаа. Тодорхойлбол, нёдондо бидэ малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэһэн байнабди. Илангаяа тэжээлэй ургамалнууд нилээд ургасатай байгаа юм.

Манай бригадын таряалан болон сабшалангай ехэнхи хубинь үрэжэл муутай гэжэ тоологдодог. Урдандаа таряалангай гектар бүриһөө оройдоол 4—5 центнер ургаса арай шамай абадаг байһан һаа, харин үнгэрэгшэ жэлдэ 10 центнер орооһо, 13 центнер олон жэлэй ногоо ургуулжа абаабди. Хэдэхэн жэл соо тарянанай ургаса ямар аргаар эрид дээшэлүүлээб гэһэн асуудал гаража болохо. Нэн түрүүн, хүсэтэ техникын олон болоһоной ашаар хабарай тарилгые хаһа саг соонь эхилээд, богони болзорто тарижа дүүргэнэ. Тиигээд ургаһан таряагаа түргэн хуряажа, намарай һаар ехээр хахалдаг болоо. Хоёрдохёор, газараа һайнаар үтэгжүүлдэг, эрхим шанартай үрэһэ бэлдэдэг болообди. Һүүлэй жэлнүүдтэ хабар үрэһэ тарихынгаа урда тусхай сеялкээр минеральна үтэгжүүлгые газарай хүрьһэндэ локально-ленточнэ аргаар оруулнабди. Гурбадахяар, газар хахалан элдүүрилхэ хүдэлмэриие 3-дахи тракторна бригадын механизаторнууд хэдэг юм. Тарилга манай бригадынхидта даалгагдадаг. Иигэжэ ажалаа хубаарилан хэхэдээ, хүн бүхэн нэгэ хүндэлмэридөө түргэн дүршэдэг гээшэ. Иимэ арга нэбтэрүүлһэнэйнгээ ашаар газар элдүүрилгын, мүн тарилгын шанар эрид һайжараа. Эндэһээ тарянанай болон тэжээлэй ургаса хоёр дахин дээшэлэгдээ.

Манай совхоз «Бурятсортсемпром» нэгэдэлдэ ородог болоһонһоо хойшо олон жэлэй ногооной үрэһэ үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэй болоһон байна. Тиимэһээ тэрэнэй үрэһэ хүрэнгэ үйлэдбэрилгые саашадань ехэ болгохын тула тусхай түсэб зохёогдонхой. Тус түсэбөөр хараалагдаһанай ёһоор орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудай тарилгые ехэ болгохо хэрэгтэ анхаралаа хандуулха болонобди. Севооборот гээшэмнай газар таряалан ашагтайгаар эрхилхэ гол үндэһэ һуури болодог ха юм. Олон политой севооборот зүбөөр хэрэглэхэдэ хэзээдэшье туһатай байдаг. Манда севооборотдо хэрэглэхэ ургамалнуудшье шэлэгдэнхэй, тиигэжэ агрономой тусхай схемын ёһоор таригдаха болоно. Тобшолбол, бидэ байгша ондо 3100 гектарта тарилга хэхэ даабаритайбди. Тэрэнэйнь 900 гектарынь тэжээлэй ургамалнууд эзэлхэ юм.

«Тэлэмбэ» гэжэ таряалангай 1300 гектар газарта олон жэлэй ногоон таригдадаг. Эндэһээ нёдондо түсэбтэ 13 мянган центнерэй оронда 17 мянган центнер һайн шанартай үбһэ абаа һэмди. Бидэ үбһэ хуряахадаа, комплексно аргаар хүдэлдэгбди. Сабшаха, хуряаха, тармаха тусхай звенонуудые байгуулһанайнгаа ашаар богонихон болзор соо (25—30 үдэрэй турша) ажалаа дүүргэдэг болонхойбди. Эдэ звенонуудта хэрэгтэй машина, техникыень даалгажа үгэдэгбди. Мүн хүтэлбэрилэгшэдыншье ажалаа һайса мэдэхэ хүнүүд юм. Жэшээлхэдэ, үбһэ тармаха звеное районно Соведэй депутат, Паши Ангелинагай шанда хүртэһэн Анна Никитична Васильева хүтэлбэрилдэг.

Саашадаа ямаршье уларилтай жэлдэ тогтууритай һайн, бүри ехэ ургаса абаха арга боломжо бидэндэ бии. Бригададамнай гол түлэб хори гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан, ажалаа һайн мэдэхэ болоһон механизаторнууд олон. Николай Игнатьевич Перетолчин, Николай Васильевич Быков, Николай Иванович Просков, Анна Никитична Васильева болон бусад газар хахалха, таряа хуряаха, үтэгжүүлгэ гаргажа тарааха гэхэ мэтэ эгээл харюусалгатай хүдэлмэриие бэедээ даажа абаад, залуушуулаа дахуулан ажалладаг гээшэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хабарай тарилгада мүнөө түлэг бэлдэжэ, байнабди. Үрэһэ хүрэнгэмнай үни хада сэбэрлэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдөө. Хэлэһэн дээрээ үшөө юу нэмэлтэйб гэхэдэ, газарай мнай ехэнхи хубин үһалагдангүй орхигдошоно. Юундэб гэхэдэ, совхоз таряалангаа уһалха хүдэлмэреэ шухалада тоолонгүй, ёһын тэдыгээ, хайша хэрэгээр, хэзээдэшье гэдэдэггүй газар гэжэ тоолоод лэ байхадаа, һанаһандаа хүрэжэ шаданагүйбди. Тиимэһээ эдэ бүгэдые хараадаа абажа, ерээдүйн баян ургасын түлөө оролдолго гаргаагүй һаамнай, ниитынгээ алууһа малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэхэ асуудал шиидхэгдэхэгүй бшуу.

Д. ДОНДОКОВ
бэшэжэ абаба.

Барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин хабсаргагшадай бригада арбадахи табан жэлдэ туйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхахын тула шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ оролдон ажаллана. Управлениин А. Ф. Потанинай хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай бригада Майн 1-нэй ажалай вахтада жагсаад, үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагшадай бригадир А. Ф. Потанин ажал дээрээ. Тэрэ жэшээтэ ажалаараа бусадта жэшээ харуулан хүдэлдэг эрхим мэргэжэлтэй хабсаргагша гэжэ суурхадаг болонхой.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АНХАРАЛАА ХАНДУУЛНАГҮЙ

Боосын совхоз эмхидхэгдэһээр дүрбэн жэл шахуу болобо. Урдань совхозой отделени байһан газарта байгуулагдаһан ажахыда үйлэдбэриин баазагүй байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Илангаяа техникэ заһабарилха мастерскойгүй дээрэһээ эндэ бэрхэшээлтэ байдал тохёолдонги. Тиимэһээ хуушан гараж соогоо машина, трактораа оруулжа, заһабарилга хэдэг болобошье, тэндэнь уйтан, хүйтэн дээрэһээ ажалынь ургашатай ябалаггүй.

Мүнөө хабарай тарилгын хүдэлмэриин хаа хаанагүй эхилжэ байхада, түс совхоз харюусалгатай хаһадаа хүсэд бэлдээгүй байшаба. Жэшээлбэл, эндэ заһабарилгада орохо 17 тракторай долоониинь үшөө бэлэн болоодүй байһаар.

—Сэхыень хэлэхэдэ, бидэнэр үбэлэй сагта тракторнуудые заһабарилха хүдэлмэри муугаар ябуулаабди. Тиимэ тусхай мастерскойгүй дээрэһээ механизаторнууднай газаа хүдэлхые арсалаг. Нёдондошье иимэл байдалтай байгаа һэмди. Поли дээрэ гараһаар лэ үдэртөө 5—6 тракторнай эбдэржэ, һаатадаг байгаа,—гэжэ совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Н. А. Плюснин зүрхэеэ үбдэнгеэр хэлээ һэн.

Энэ совхоз үнгэрэгшэ жэлэй хабарай тарилгые ехэ хожомдуулжа, муу шанартайгаар хэһэн дээрэһээ ургасашье тон бага абаһан юм. Зарим полинуудта юуншье ургаагүй бэлэй.

Үнгэрһэн хабар мүн лэ иимэ муу бэлэдхэлтэйгээр хабарай тарилгые үгтаһан түс совхозой ахамад инженер В. Н. Филиппов, ахамад агроном П. Ф. Маслов түхэрсэн жэлэй туршада юун тухай бодожо байгаа гээшэб гэжэ асуултай. Тэдэнэр тусхай мастерскойгүйгөө мэдэжэ байгаад, дулаанай сагта тарилгада хабаадуулагдаха техникээ заһабарилха хүдэлмэри эмхидхээгүй.

Энээнһээ гадна эндэхи механизаторнууд, ахамад инженер В. Н. Филиппов, ахамад агроном П. Ф. Маслов, мастерскойе даагша И. Д. Плюснин тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир Н. А. Плюснин гэгшэд үнэтэй сэнтэй техникээ хадагалха хэрэгтэ тон муугаар, эзэн бусаар хандана гэжэ тэмдэглэхээр.

Нёдондо хабарай тарилгын һүүлээр полиһоо асарагдаһан плугууд, сеялкэнүүд шорой шохойһоонь сэбэрлэгдээгүй, газаа хаягдашанхай хэбтэбэ. Хүдэлгэжэ болохоор олон сеялкэнүүд заһабарилагдангүй орхигдошоһон байба. Теэд совхоз шэнэ техникэ абахын тула хэды ехэ мүнгэ зөөри гаргабашье хуушанаа һэльбэн заһажа ашаглахые оролдоногүй.

Орооһоной комбайнууд болон подборщигуудта намарһаа хойшо гаршье хүрэлсэгүй, шорой шохойһоо арилгагдаагүй байба. Зарим комбайнуудай мөөрнүүдынь хиигээ табижархинхай харагдана.

Иимэ байдал хаража байгаад, совхозой дирекци, партком, арадай хиналтын бүлэг, «комсомолой прожектор» юундэ шууд хэмжээ абангүй юм гэжэ асуухаар болоо.

С. ПАВЛОВ.
Зэдын район.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗҺАА

(Эхиниинь манай газетын апрелиин 25-най номерто)

СССР-эй ТҮМЭР ЗАМАЙ МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ БОЛОН ЭМХИНҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбадахи табан жэлэй даабаринуудые болон абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэдээ, түйлаһан амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ОРДЕНООР

Василенко Людмила Борисовнае — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой изолировщица.

Мордовской Пантелеймон Мироновичые — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Улаан-Үдын участогай электромонтёр.

Никонова Надежда Андрияновнае — түмэр замай Горхоной дистанциин монтёр.

Огнищков Иван Ивановичые — Галуута-Нуурай локомотивна депогой слесарь.

Русских Александр Семеновичые — дохёогой болон хэлхеэ холбооной Галуута-Нуурай дистанциин электромонтер.

Самбуев Дамбинима Норбоевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Трухин Иван Гавриловичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой слесарь.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

Волков Виктор Ефимовичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистын мастер.

Гладышев Владимир Николаевичые — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Улаан-Үдын участогай электромонтёр.

Горбунов Владимир Ивановичые — түмэр замай Улаан-Үдын дистанциин бригадир.

Добрынин Иван Степановичые — Улаан-Үдын вагонной депогой слесарь.

Казьмина Елена Ефимовнае — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой хэбшэн.

Лопова Прасковья Даниловнае — граждан барилгануудай Улаан-Үдын дистанциин штукатуршан.

Номинова Мария Фёдоровнае — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой машинист.

Марков Геннадий Анатольевичые — дохёогой болон хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын дистанциин электромонтёр.

Михайлов Валерий Петровичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой аккумуляторшан.

Михалев Павел Георгиевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой мастер.

Мясников Леонид Павловичые — түмэр замай Галуута-Нуурай дистанциин монтёр.

Пугачев Юрий Иосифовичые — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Мысовскойн участогай мотовозой машинист.

Тахтаров Буда Соктоевичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой машинистын туһалагша.

Черняков Василий Александровичые — Улаан-Үдын локомотивна депогой машинист.

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Адамович Раиса Полиевктовнае — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Улаан-Үдын участогай электромонтёр.

Ананьин Алексей Ивановичые — харуулай Улаан-Үдын отрядай ахалагша харуулшан.

Архипова Светлана Петровнае — Улаан-Үдын ОРС-ой 24-дэхи магазинай таһагые даагша.

Бобылев Юрий Сергеевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой электромонтёр.

Болотова Тамара Валентиновнае — түмэр замай транспортын Улаан-Үдын техникумэй багша.

Бурзгин Михаил Максимовичые — түмэр замай Улаан-Үдын дистанциин харгын аюул усадхаха талаар инспектор.

Гудажапова Татьяна Дмитриевнае — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой мүлигшэ.

Дуринкин Александр Евгеньевичые дохёогой болон хэлхеэ холбооной Галуута-Нуурай дистанциин автомашинын жолоошон.

Ельцов Ефим Петровичые түмэр замай Сэлэнгын дистанциин бригадир.

Злобуев Николай Сергеевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой токарь.

...ицкий Александр Павловичые — түмэр замай Мысовой дистанциин бригадир.

Калмыкова Таисия Ивановнае — Зүүн-Сибириин түмэр замай машинна 56-дахи станциин харгы заһагша.

... Ланзад-Доржиевичые — ВОИР-эй Буряадай областной советэй инструктор.

... Василий Петровичые — түмэр замай Улаан-Үдын отделениин тоосоогой газагша.

Костин Валерий Афанасьевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой хүдэлмэришэн.

Кузмичев Виктор Николаевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой фрезеровщик.

Лычагин Юрий Ивановичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой слесарь.

Маленькая Нина Ивановнае — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой электромонтер.

Мельников Владимир Сергеевичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой котельщик.

Михайлова Ефросинья Илларионовнае — Улаан-Үдын локомотивна депогой харгын аюул усадхагша.

Санжимитыпова Вера Цыжиповнае — Улаан-Үдын вагонно депогой слесарьнүүдэй бригадир.

Славкин Владимир Ивановичые — Улаан-Үдын локомотиво-вагон заһабарилгын заводой цехэй начальник.

Филиппов Виктор Васильевичые — дохёогой болон хэлхеэ холбооной Улаан-Үдын дистанциин электромонтер.

Цвикилевич Анна Ильиничнае — электрын элшэ хүсөөр хангалгын Мысовскойн участогай электромонтёр.

Чебунина Екатерина Панфиловнае — Медведчиково станциин ашаа тушаан абагша, тушаагша.

Чулков Владимир Иннокентьевичые — түмэр замай Горхоной дистанциин бригадир.

Чумаков Перфирий Васильевичые — түмэр замай Улаан-Үдын отделениин түлишын складай слесарь.

Шестакова Мария Петровнае — Улаан-Үдын станциин вокзалай дежурна.

Юндунова Римма Раднаевнае — түмэр замай Галуута-Нуурай дистанциин мастер.

(Түгэсхэлынь хожом гараха).

ТЕАТР

ШЭНЭ САГАЙ ШЭНЖЫЕ ХАРУУЛАН...

Сагһаа урид наһа бараһан оюун бэлигтэ уран зохёолшо Исай Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» («Разрыв-трава») гэжэ романай удхаар найруулагдаһан зүжэг гүрэнэй ород драмын театрта табигдаба. Найруулгыень В. Демин бэшэжэ, РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Е. Логачев табяа. Театрай зохёохы ажалай гол шэглэлые харуулһан эрхим зүжэгүүдэй нэгэн гэжэ сэгнэгдэн, КПСС-эй XXVI съездэдэ тэрэнь зорюулагдаһан байгаа. Тэрээнтэй хамта тус зүжэг театрай коллективэй зохёохы ажалай тоосоон болоно гэжэ ойлгонобди.

Улаан-Үдын хэдэн мянгаад харагшад, хүдөөгэй дүтын нютагуудһаа ерэгшэд «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай найруулгатай һонирхон танилсаһан байна. Зохёолой гол удха, уран һайхан шэнжэнүүдынь, үндэһэн маягынь сценэ дээрэ тобойлгогдон, этнографическа талаһаа зүбөөр харуулагдаа. Гадна зохёохы шэнжэ шанараараа тус коллективэй һүүлэй үедэ ургаһаниинь зүжэгэй амжалтын үшөө нэгэ эшэ үндэһэн боложо үгөө.

Харин хэдэн жэлэй урда тээ театрай сценэ дээрэ нютагай зохёолшодой бүтээлнүүд табигдадаггүй байгаа. Тиимэһээ Улаан-Үдын харагшад театрта хүйтэрэнги болоһон хэбэртэй байгаа.

Буряадай аха заха зохёолшодой нэгэн И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ романай удхаар энэ зүжэгэй табигдаһан ушар хадаа театрай саашадаа хүгжэхэ замай үшөө нэгэ алхам болоно гэхэдэ алдуугүй.

Тус зүжэгэй гол удха юун болоноб? Хэр угһаа хойшо үмсэ ажалаа хээд, хара бэеэ хараад, хамаг юумэн «наранһаа саагуур, наранһаа наагуур» гэһэн ухаан бодолтой, сэдьхэхэ сэдьхэлтэй шэмээшэг зоной хэдэн зуун жэл соо бүхөөр һуурижаһан заншал, ёһонь нэгэ тээһээнь харуулагдана. Нүгөө талаһаань — тэрэ заншалые эбдэхэ хүсэн, шэмээшэг һууринай социалис шэнэ харилсаае байгуулгын хүшэр хүндэшье, удааншье зам зураглагдана. Тус зүжэгые Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. М. Бройко уралан шэмэглэһэн байна.

...Хүшэгэ нээгдэнэ. Сценын хоёр талаар угаа хүндэ гэжэ харагдахаар, зузаан модоор дархалһан үүдэнүүд. Тэг дундань дүүжэнтэй 4 худаг, дээрэ үлгөөтэй сонхо, хажуудань ород бурханай хүрэг доронь бүрүүлхэнээр аһажа байһан зула. Хүрэг доро ганса орон табяатай. Тэрээн дээрэ ута сагаан һахалтай нэгэ үбгэн хүн үхэхэ түйлдаа хүрэнхэй, арай голтой амилжа хэбтэнэ...

Иимэ зурагай дэргэдэ зүжэгэй геройнуудай үйлэ хэрэгүүд хүгжэнэ. Үмсэ ажалааран һууһан шэмээшэг тарилашадай шэнэ сагай хубилалтануудые гансата ойлгоогүй, дэмжэжэ абаагүй ябадалай задаралга үйлын хүгжэлтэтэй хамта харуулагдана. Шэнэ байдал тээшэ эрмэлзэлгэ, хуушан ёһо заншалаа юунһээшье үлүүгээр бодолго — эдэ хоёр үзэл бодолой хоорондохи зүрилдөөн соогуур Тайшиха тосхоной хүн зонтой танилсанабди. Хүлгөөтэ үе сагай зүрилдөөн соогуур зүжэгэй гол геройнуудай харилсаан элирүүлэгдэнэ.

Гол геройнууд болохо гурбан аха дүү Радионовуудай рольнуудые артист М. Омельницкий (Игнат), Буряадай АССР-эй габьяата артист Е. Путивец (Корней), артист Е. Тихомиров (Максим) гэгшэд гүйсэдхэбэ. Нэгэ эхын хүбүүдшье һаа, Совет засагай түлөө суг хамта дайлалдаһаншье һаа, эдэ гурбанай колхозно шэнэ һуудалда оролсохонь бэлэн бэшэ. Тэдэнние хүндэ хүшэр харгынууд хүлеэнэ.

Граждан дайнай һүүлээр түрэл Тайшиха нютагаа бусаһан гурбан аха дүүнэр үмсынгөө ажалые бодхоохо, өөһэдөө хүл дээрээ гараха гэжэ оролдонод. Эдэ гурбанай аһан ахань болохо Игнадые абажа харая. Энэ ехэ һүзэгтэй, хуби заяагаа гартаа бариха гэжэ оролдоногүй, харин хуби заяамни намайе хайшань абаашанаб, тиишээл ябахаб гэжэ һанадаг хүн. Игнадай шуһан соо шэмээшэг угай хуушанай ёһо заншал шэнгэшэнхэй. Угайнгаа хуушан заншалгүйгөөр тэрэ өөрыгөө бодохо аргагүй. Бурханда мүргэжэ, ажабайдалайнгаа алибаа хүшэр хүндые тэрэ сагааруулхые оролдоно. Теэд бурханда мүргөөд, үгытэй баян хоёрой хоорондын илгаае угы болгохогүйш. Үйлэ саашаа хүгжэнэ. Хулаагуудай буһалгаан боложо, Игнадай нюдэн дээрэ Тайшихын сельсоведэй түрүүлэгшэ алуулна. Яаха гээшэб? Бурханда мүргөөд лэ, хара бэеэ абаад лэ һууха гү? Үгы даа! Алуулһан түрүүлэгшын шуһанай түлөө Игнат хулаагуудай бандын толгойлогшо Стигнейка-Сохатый гэдэгые алажа, өөрынгөө социальна харгын алин тээшээ тодорхо байһые шэлэһээр шэлэнэ.

Бэлигтэ артист М. Омельницкий Игнадай ролиие наадахалаа, газаа талыень ехээр зураглаха гэжэ балайшье оролдоногүй. Хүдөөгэй, яаралгүй түни хүниие хаража байхадаа, бидэ тэрэнэй досоохи байдалые, сэбэр сэдьхэлыень ойлгоод орхинобди.

Корней Радионовой ролиие артист Е. Путивец яһала һайнаар наадаа гэжэ хэлэе. Корней- Путивец һанаһандаа хүрэхэ гэжэ оролдодог, өөнтэгшэ зантай, залан шууд хүн. Өөрынгөө шуран бэрхээр ябан ошон, Корней яһала бараг, шадалтай хүнүүдэй тоодо орохо һэн. Теэд тэрэнэй харгы эхи захаяа алдана. Корней хамтын ажахыда дурагүй. Үнэншэмэ хурса, һаруул, досоохи талаараа баян дүрые артист Е. Путивец бии болгоо гэжэ һанагдана.

Үгэ үсөөнтэй, юумые ажаглажа ябадаг Максимай ролиие артист Е. Тихомиров яһала һайнаар наадаа. Максим шэнэ сагай хубилалтануудые хүлеэнэ. Теэд хубилалтануудые хүрэ хүрэһөөр абанагүй. Харин хаража, бодожо үзэнэ. Тииһэн хойноо, зүрхэтэйгөөр шэнэ юумэ нэбтэрүүлжэ эхилнэ. Минии һанахада, Максимай роль зүжэгэй үшөө нэгэ һайн тала болоо.

Сельсоведэй түрүүлэгшэ Лазарь Изотыч — хуушан заншалай дайсан. Шэнэ сагай тугые үргөөшэн. Артист Бурков һонирхолтой дүрэ бии болгоно. Лазарь залуушье һаа, бодолтой хүн. Артистын нааданда нэгэ бага халажа ядаһан, зүрхэсэһэн газарнууд бии гэжэ һанагдана.

Мүн лэ Татьянын (И. Бабченко), Петруха Трубачай (Р. Гайнуллин), Епистимеин (Л. Слесарева), Хавроннин (Буряадай АССР-эй габьята артистка О. Хлебникова), Агапкиин (И. Зальялинов ба А. Колесник), Еремын (Буряадай АССР-эй габьята артист О. Мизевич) болон бусад рольнууд өөрсэ шэнжэ шанартай, һонирхолтой болоо гэжэ хэлэмээр. Гэхэтэй хамта Настиин (Н. Туманова), Устиньиин (Буряадай АССР-эй габьята артистка Л. Архипова), Харитон Пискунай (Г. Федоров), болон Батын (З. Цыдыпов) рольнууд зүжэгэй шэмэг боложо үгэһэн байна.

Сценэ дээрэ Батын (З. Цыдыпов) гаража ерэхэдэ, зал соо энеэдэн гарадаг байгаа. Үбгэн Бата үгэ бүхэнөө зангажа, заажа байжа ойлгуулна. Теэд хэлэһэн юумэнэйнь ехэ мэргэн байһандань харагшад хүхилдэнэ.

Бүхы дээрэнь хэлэхэдэ, актернууд рольнуудаа һанаһанда хүрэмөөр гүйсэдхөө.

Нэгэ хэдэн үгэ зүжэгэй найруулга тушаа хэлэхэ дуран хүрэнэ. Нэгэдэхеэр, бүхы роман сценэ дээрэ харуулха гээшэ бэрхэ. Гэбэшье оролдолго хэгдээ. Теэд дан ехээр хэгдэһэн оролдолго болоно бэшэ аал? Жэшээнь, зүжэг 4 час тухай үргэлжэлнэ. Харагшад эсэнэ. Минии һанахада, зүжэгэй сценарие үшөө бага болгохо хэрэгтэй. Хоёрдохёор, зүжэгэй һүүлэй сценэ хэрэггүй шэнги. Дайн болобо гэһэн мэдээ асарһан ябадалые харуулһан хэһэг зүжэгэй хүгжэлтэдэ ямаршье хабаагүй гэжэ бодомжологдоно.

Зүжэг — реалист түхэлэй драма. Теэд уралан шэмэглэлынь томодхоһон түхэл шэнжэтэй болошоо. Жэшээнь, худагай дүүжэн аяар дүрбэ. Юундэ? Нэгэн хүрэхэ байгаа бэшэ гү?

«Шэнэ сагай шэнжэ» гэжэ зүжэг бүхы дээрэнь абажа хараа һаа, магтаалда хүртэхэ байна. Энэмнай томохон захата бүтэбэ гээшэ. Театрай хүсэн эндэ харагдаба.

А. СЕРЕБРЯКОВ,
искусство шэнжэлдэг эрдэмэй кандидат.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

БУДАПЕШТ. ВСРП-гэй XII съездын ба Венгриин сүлөөлэгдэһөөр 35 жэлэй ойн хүндэлэлдэ орон дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдаба. Бүгэдэ арадай хабаадалгатай энэ ехэ хүдэлөөндэ 78 промышленна болон хүдөө ажахын предприяти, социалис ажалай 300 бригада илаһанда тоологдобо. Эдэ коллективүүд үйлэдбэридөө үндэр ашаг үрэ туйлаһан, продукциингаа шанарые эрид дээшэлүүлһэн, түүхэй эд ба түлишэ нилээд алмаһан байна. Илагшадта Хүндэтэ тугууд, ВСРП-гэй XII съездын грамотанууд, гүрэнэй бусад шагнал хайра хүртөөгдөө.

Илагшадай дундаһаа «Раба» гэжэ вагон болон машина бүтээдэг заводые, «Медикор» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлые. Надудвардахи хүдөө ажахын кооперативые нэрлэмээр.

125 МИЛЛИОН ПААР ГУТАЛ ҮЙЛЭДБЭРИЛЭГДЭБЭ

ПРАГА. Байгша ондо Чехословакиин гуталай промышленность 125 миллион паар элдэб түхэлэй гутал үйлэдбэрилэн гаргаха юм. Гол түлэб энэ продукцинь эрэшүүлэй ба эхэнэрнүүдэй үмдэхэ туфлинууд, ботинканууд, шэнэ янза ба фасоной сабхинууд болоно. Тиихэдэ спортсменүүдэй ба аяншалагшадай хэрэглэмжын, мүн хүүгэдэй гутал үйлэдбэрилгэдэ шэнэ һонирхолтой модельнууд нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагдана.

ЧССР-тэ үйлэдбэрилэгдэһэн энэ, олон гуталай хахадһаань ехэнхинь дэлхэйн арба гаран гүрэн худар эльгээгдэхэ юм. Чехословакиин гуталай промышленностиин продукциин нилээд ехэ хубинь СССР-тэ худалдагдадаг. Имагтал байгша ондо совет захилнуудаар ЧССР-тэ 40 миллион паар гутал үйлэдбэрилэгдэхэ байна.

ЖЭЛЭЙ ЭХИНҺЭЭ АМЖАЛТАТАЙ

БЕЛГРАД. Чачак гэжэ хотодохи «Слобода» предприятиин коллектив шэнэ жэлэй эхинһээ амжалтатайгаар ажаллана. Ажаһуудалда хэрэглэгдэдэг электроприборнуудые бүтээн гаргадаг энэ завод үйлэдбэринингөө түсэбые байгша оной гурбан һара соо 36 процентээр үлүүлбэ. Ажал хүдэлмэреэ шадамараар эмхидхэжэ, хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэ хангалгада иимэ амжалта түрүү коллектив туйлажа амжаба. Эндэ бүтээгдэһэн электроплитанууд Советскэ Союздашье мэдээжэ юм.

СААХАРАЙ ТРОСТНИК ХУРЯАГШАДАЙ ТУЙЛАЛТАНУУД

ГАВАНА. Үшөө нэгэ бригада — Хесус Суаресай нэрэмжэтэ бригада табан миллион арроб саахарай тростник сабшаһан тухайгаа элидхэбэ. «Гранма» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, байгша оной сафрын үедэ тростник сабшагшадай — мачетеросуудай — 856 коллектив миллион, мүн миллионһоо дээшэ арроб (нэгэ арроб — 11,5 килограмм) тростник хуряажа, гүрэндэ тушааһан байна.

Кубада түлөө ябажа байгаа сафра — саахарай тростник хуряалга — шиидхэхы шатадаа оронхой. Апрелиин һүүл хүртэр үлэһэн эдэ үдэрнүүдтэ хүдэлмэриин ажаллайнгаа эршэ үшөөшье шангадхаха гэжэ шиидэнхэй. Кубын национальна экономикын гол һалбари болохо саахарна промышленностиин коллективүүд энэ харюусалгатай хүдэлмэриеэ богони болзор соо гээлтэ хоролто багатайгаар түгэсхэхөөр зорижонхой.

(ТАСС).

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

ХҮНДЭТЭЙ ХҮН

Сергей Цыбикович Цыренжапов Захааминай районой Хамниин совхозой жиирэй хүдэлмэришэн юм. Даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандадаг, хэһэн ажалаа үндэр бүтээсэтэйгээр дүүргэдэг. Тиимэл хадаа хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй дунда хүндэтэй болоһон.

Малай үбэлжэлгын үедэ Сергей Цыбикович совхозой һүнэй түб фермэдэ малай тэжээл бүйлүүлагшаар хүдэлөө. Тиихэдээ үнеэдые һайн шанартай тэжээлээр нэгэшье таһалдуулаагүй. һү һааха түсэбөө тус фермын амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ нүхэр Цыренжаповай хубита бага бэшэ.

— Сергей Цыбикович ажалшал хүн даа. Тэрэнэй миин гараа тэбэреэд һуухые нэгэтэшье харахагүйш, — гэжэ фермые даагша С. Дашамолонов хөөрэдэг.

Үнэхөөрөөшье, тэрэ ажалгүй һууха дурагүй. Сүлөөтэй сагтаа хашаа, хорёо заһажа, һаалишадта туһалжа байдаг. Зундаа фермынгээ үбһэ, намартаа — зелёнко бэлэдхэлсэдэг.

Даруу номгон абари зантай, ажалша бэрхэ Цыренжаповтай хүнүүд, илангаяа залуушуул хамта хүдэлхэ дуратай юм. Тэрэ нилээд олон хүбүүдые ажалай дүршэлдэ һургаһан байха. Мүнөө В. Цыренов тэрэнэй шаби.

С. ЦЫБЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

СЭДЬХЭЛ ХАНАГДАНАГҮЙ

Иимэ гаршагтай П. Халтановай бэшэг байгша оной февралиин гурбанда манай газетэдэ толилогдоо һэн. Прибайкалиин районой Зырянск тосхондо 1965 ондо 400 хүнэй һууритай соёлой байшан баригдажа, нютагаймнай хүн зониие ехээр баярлуулаа бэлэй. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада соёлой байшангай хэдэн директор һэлгэгдээ, мүнөө эндэ нэгэшье кружок хүдэлнэгүй. Кинногоор сэдьхэл хангагдахаа болинхой гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Ажалшадай депутадуудай Прибайкалиин районой Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Шатов газетымнай редакцида иимэ харюу эльгээбэ.

Танай газетэдэ толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд зүб байгаа. Районой Соведэй гүйсэдком байгша оной апрель һарада соёлой байшангай шэнэ директорые олохо, байрыень сагаадаха, шэрдэхэ, гоё һайханаар шэмэглэхэ, хуушарһан хэрэгсэлыень һэлгэхэ гэһэн даабари райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таһагые даагша В. Н. Хамуевта, Зырянска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ С. В. Антроповада үгөө. Эдэ даабаринуудай олонхинь мүнөө дүүргэгдээд байна.

НОМОЙ ТАГ

БУРЯАД ОРОН ТУХАЙ УНШАГТЫ

1980 оной һүүл багта Буряадай номой хэблэлдэ гараһан шэнэ номуудай хуряангы шэнжэлэлгые уншагшадай анхаралда дурадханабди.

«Хүдэлмэришэнэй абари зан» гэһэн согсолбори үйлэдбэрилэгшэд тухай хөөрэһэн номуудай тоодо ороно. Ном соо ороһон 4 очерк ажалай түрүүшүүлдэ зорюулагдана. Журналист В. Богданов «Үндэр тээшэ зориһон харгы» гэһэн очерк соогоо СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Ж-Д. Черниновэй хүтэлбэрилдэг токарьнуудай комсомол-залуушуулай бригада тухай хөөрэнэ. Мүн «Туяана» гэһэн нэгэдэлэй оёдолшон, һурган хүмүүжүүлэгшэ, коммунис ажалай ударник Н. А. Туманова тухай, ЛВРЗ-гэй механическа цехэй токарь-автоматчигуудай бригада тухай, БАМ-ай буряадай участогай хүүргын барилгашад тухай очеркнуудые уншахат.

Б. В. Беликовэй бэшэһэн «Хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ Буряадай хүдэлмэришэн ангиин соёлой-техническэ болбосоролой хэмжээе дээшэлүүлгэ» (1959—1975 он) гэһэн ном соо Буряадай ниитын эрдэмэй институдай социологическа шэнжэлгэнүүд, архивай болон статистическэ материалнууд хэрэглэгдэнэ.

Буряадай хүдэлмэришэн ангиин бүридэлэй шанар, соёл болбосоролойнь ургалта, техническэ эрдэмэй хэмжээе дээшэлүүлгын түхэл янзанууд энэ ном соо шэнжэлэгдэнэ. Буряадай предприятинуудай жэшээ дээрэ бэшэгдэһэн энэ ном түүхэшэдтэ, пропагандистнуудта, хүдэлмэришэн ангиин түүхээр һонирхогшодто ехэл туһатай байха.

Мал ажалай саашанхи хүгжэлтэ болон тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэг тэжээлэй үндэһэ һууриһаа дулдыдана. Тэжээл бэлэдхэлгые хүгжөөлгэдэ, мүн мал ажалые промышленна гуримда оруулха хэрэгтэ бүри ехэ анхарал хандуулагдана. Буряадай номой хэблэлээр гараһан хоёр брошюра хүдөө ажахын энэ асуудалда зорюулагданхай.

Республика дотороо тэжээл бэлэдхэлгын мүнөө үеын байдалые шэнжэлэн, научна эмхи зургаануудай болон түрүү дүй дүршэлэй баримтануудые тобшолон согсолһоной үндэһөөр, тэжээл бэлэдхэлгын һалбарие Буряадай байгаалиин эрхэ байдалда эгээл зохимжотойгоор оруулжа, дам саашадань промышленна үндэһөөр хүгжөөн һалбаруулха арга боломжые П. И. Баиров «Тэжээл үйлэдбэрилгые ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөхэ зам» гэһэн брошюра соогоо харуулһан байна. Газарай уһалуури, химизаци, комплексно оньһожоруулга, ургамалай сортые һайжаруулга болон кадрнуудые һурган хүмүүжүүлгэ хадаа тэжээл бэлэдхэлгые эрид ехэ болгохо гол арга замууд гээшэ. Ногооной витаминтай гурил бэлэдхэхэ тухай «Тэжээл бэлэдхэлгын түрүү технологи» гэһэн брошюра соо С. Г. Лумбунов хөөрэнэ. Тэжээлые гранула ба брикет болгохо асуудалнууд гол һуури эзэлнэ.

Сэбэр ба ээлэгдэһэн паарнуудай агротехникын талаар республикын научна эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозууд яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Бараг хүрьһэтэй, дулаан уларилтай районуудай дүй дүршэлые В. Е. Максимов «Буряадай сэбэр болон ээлэгдэһэн паарнууд» гэһэн брошюра соо шэнжэлэн харуулна. Буряадай республикын хүрьһэнэй, уларилай шанар шэнжэ тухай, мүн тэдэнэй хүдөө ажахын ургасада нүлөөлдэг тухай, хүрьһэнэй шииг нойтые саг соонь зүбөөр хэрэглэхэ тухай ном соо хэлэгдэнхэй.

Буряадай республикада Совет засагай тогтоогдоһонһоо хойшонхи жэлнүүдтэ эрдэм наука, онсолбол, түүхын эрдэм хүгжэн һалбарһан байна. Кандидатска 100 гаран, докторско 9 диссертаци хизаар оронойтүүхын элдэб янзын гол шухала асуудалнуудаар бэшэгдэн хамгаалагдаһан юм. Буряадай республикын байгуулагдаһан сагһаа хойшо түүхын эрдэмэй хүгжэлтые туужалһан В. Б. Батоцыренов, Б. Д. Лубсанов гэгшэдэй «Буряадай совет түүхын шэнжэлэл» гэһэн номые уншагшад һонирхохо байха. Тэрээн соогоо буряад совет түүхын эрдэмэй бии болоһон үе сагые, тэрэнэй хүгжэн һалбарһые авторнууд шэнжэлэн харуулна.

Декабрист Константин Петровичэй Торсон Селенгинскдэ нютагжан һууһан тухай мэдээжэ. Тэрэнэй намтарые архивай олон тоото документнүүдэй үндэһэн дээрэ А. Б. Шешин «Декабрист К. П. Торсон» гэһэн ном соогоо бэшэнэ. Энэ ном гансашье түүхэдэ дуратай шуулда бэшэ, харин үргэн ниитэ уншагшадта зорюулагдана. Буряад орондо тэрэнэй ажаһууһан тухайда «Селенгинск» гэһэн бүлэг соогоо мэдэжэ абахат.

М. ДОНДУБОН,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын библиограф.

ШУХАГ МАТЕРИАЛ ОЛДОБО

ВАРШАВА. В. И. Ленинэй Краковтахи музейн научна хүдэлмэрилэгшэд дэлхэйн пролетариадай вождиин Польшодо байһан, хүдэлмэрилһэн тухай үнэтэ шухаг материал олобо. Эдэнэр Владимир Ильичэй байрлаһан ба ажаллаһан урдын Любомирскиин, мүнөөнэй Фрич-Моджевскиин үйлсын 51-дэхи гэрэй хуушан данса дэбтэрые олоо.

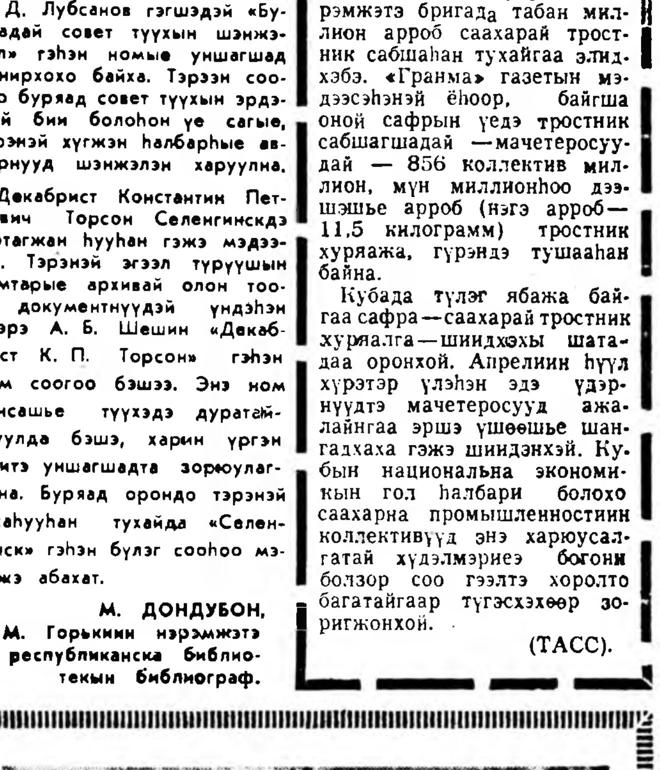
Тэрээн дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, 43 наһатай, литератор Владимир Ульянов гэгшэ 1913 оной ноябриин 3-да байрлахаяа Поронинһоо ерэһэн гэжэ музейн научна хүдэлмэрилэгшэ Т. Урбаньчик дэбтэрэй шарлаһан хуудаһануудые дүмүүхэнээр иража байгаад, ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэбэ. Энэ шухаг материал тухай научна тодорхой тоосоон ойрын сагаар тунхаглагдаха. Харин данса дэбтэрые шэнжэлхэ үедэ элирүүлэгдэһэн нэгэ баримта тухай мүнөө хөөрэхые хүсэнэб гэбэ. Энэ гэртэ Владимир Ильичтэй, тэрэнэй түрэл садануудтай хамта поляк хүдэлмэришэн Ян Бавольскиин бүлэ байһан байна. Ямар харилсаанай В. И. Ленинэй Бавольскиитантай холбоһонынь мэдээжэгүй байгаабди. Теэд РСДРП-гэй ЦК-гай хилын саанахи бюрогой адресуудай список дотор Янай һамган — Франтишка Бавольскаягай нэрэ болон адресыень гэнтэ олообди.

Тухайлхада, Бавольскитан байрадаа подпольщигуудые байлгадаг, бэшэгүүд ба литература абахын тула байрань хэрэглэгдэдэг, уулзалгын газар болодогшье байһан байжа магад. Энэ бүлын саашанхи хуби заяан тухай мүнөө хүртэр мэдээжэгүй. Эдэ материалнуудые саашада шэнжэлхэдэ, Ленинэй Польшодо байха үеын ажабайдал ба ажал ябуулгые шэнжэлхэдэ шухала хубита боложо магад гээд этигэнэбди гэжэ Т. Урбаньчик хэлэбэ.

Моджевскиин үйлсын хоёр хуушан гэртэ дурасхаалай бронзо самбарнуудай хадагдаһан ушар юу харуулнаб гэхэдэ, В. И. Ленинэй 1912—1914 онуудай үеэр эндэ ажаһууһан, хүдэлмэрилһэниинь юм. Эндэ эдэ партиина хүдэлмэрилэгшэдтэй РСДРП-гэй ЦК-гай мэдээжэ Краковско зүблөөн болоһон байха. Ленинэй «Марксизмын гурбан эшэ үндэһэн ба гурбан хуби», «Нацинуудай өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо эрхэ тухай» ба бусад олон гол зохёолнууд эндэ бэшэгдэһэн байна.

Краковһаа олдоһон материал — хүдэлмэришэн ангиин агууехэ вождиин ажал ябуулгые шэнжэлдэг поляк эрдэмтэдэй эрхилжэ байгаа үргэн ехэ хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдэй нэгэн болоно. В. И. Ленинэй Польшодо байха үеын ажаябадал ба ажал ябуулга тухайда Краковтахи музейһээ гадна, Варшавын, Бяла-Дунаецэй ба Поронинэй музейнүүд болон мемориальна экспозицинууд хөөрэнэ.

(ТАСС).

Ашата үрэтэй совет-чехословак харилсаа холбоон хоёр оронуудай экономическа талаараа хүгжэлгэдэ һайн нүлөө үзүүлнэ. ЧССР-эй хэдэн арбаад комбинат, заводууд олон жэлэй туршада СССР-эй захилаар элдэб продукци бүтээнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Л-39 гэжэ һуралсалай реактивна самолёдые бүтээдэг «АЭРО» гэжэ заводой хүдэлмэришэн.

ЧТК—ТАСС-ай фото.

УЛАМ ЕХЭЭР ХАШАНА

ВАШИНГТОН. Капиталис бэшэ хүгжэлтын замаар дабшаха гэжэ эрмэлзэдэг, бэеэ даагчи байһан гүрэнүүдые Холбоото Штадууд улам ехээр хашаадаг болоно гэжэ «Вашингтон пост» газетэ бэшэнэ. Тэрэнэй тулада уласхоорондын валютна фонд (МВФ), һэлбэлэн шэнэдхэлгэ ба хүгжэлтэ хангаха уласхоорондын банк (МВРР) гэхэ мэтэ финансын эмхи зургаануудтахи зонхилхы үүргэеэ эдэхитэйгээр хэрэглэжэ байна.

Хүгжэжэ байгаа зарим орнуудта дурсагдаһан эмхи зургаанууд урьһандаа мүнгэ уласхоорондын монополинуудай хүсэ нүлөөндэ «хоро хүргэхэгүй юм аа гү» гэжэ асуудал США-гай финансын министерство «шэнжэлжэ» захалаа гэнэ.

Гэхэтэй хамта өөһэдын элшэ хүсэнэй нөөсэ барилгүүдые тодорхойлхо зорилготой Азиин, Америкын ба Латин Америкын оронуудай абуулгые мүнгөөр хангаха ёнотой байһан МВРР-эй дэргэдэ тухай ... хабаадалгаһаа арсаха гэжэ Рейганай захиргаан шиидхэбэ. Ээрэлһэнэ гадна, гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин һаяхан соносхолһоо гадна экономическа хэрэгүүдэй гүрэнэй секретариин орлогшо М. Рашиш мэдүүлһэнэй ёһоор, хүгжэжэ байгаа оронуудта Америкын хүгжэлтын туһаламжа үзүүлхэ программа мүнөө дахин харагдажа байһан юм. США-гай «үршөөл» хүргэлэ оронуудта гүрэн бүдэр, харин энэ капиталай гол үүргэ дүүргэдэг болохые тухайлшагүй Вашингтон һанаашална.

ГҮРЭНЭЙ ЗӨӨРИ ГАЛ АЮУЛҺАА ҺЭРГЫЛХЭ

Хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэ жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Тэдэниие наймаалхада таатай зохид сагай эрилтэдэ харюусама, мүнөөнэй түхэлтэй магазинуудшье олоор баригдана. Теэд шэнэ магазинуудые гансашье зүбөөр ашаглаха бэшэ, харин гал аюулһаа һэргылхэ шухала гэжэ һануулха хүсэлтэйбди.

Энэ асуудалаи орёошье, харюусалгатайшье байһаниинь иимэ баримтанууд дээрэһээ элирнэ. Хоёр-гурбан жэлэй саана «Звёздочка» гэжэ хүүгэдэй хэрэглэмжын эд бараанай магазинай складтань гал аһажа эхилээд, түймэр сарагшадай хэды оролдобошье, ехэ юумэн шатаа һэн. Тиигэжэ гүрэн 617 мянган түхэригэй хохидолдо ороо. Энэ хэрэгээр Худалдаа наймаанай министерствын коллегиин заседани үнгэргэгдэжэ, гал аюул һэргылхэ талаар тусхай хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ гэһэн шиидхэбэри абтаһан юм. Теэд худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай зарим хүтэлбэрилэгшэдтэ энэ ушар һургаал болоогүй хэбэртэй. Хяагтын горторгын универмагта мүн лэ ехэ гал аюул тохёолдобо. Шалтагааниинь гэхэдэ, дулаасуулгын системын соргонууд соо уһакай хүрэшэхэдэ, гагнууриин лаампаар гэдхээһэн байна бшуу. «Гал аюулһаа һэргылэлгын дүримүүд» дотор иимэ ябадал огто хориглодог гээшэ. Тиигэжэ гүрэндэ баһа 629 мянган түхэригэй хохидол ушаруулагдаа. Арадай сүүд энэ хэрэгые хаража, тодорхой хэмжээнүүдые абаһан, гэмтэ нюурнуудыень хэһээһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ 26 дахин гал аюул тохёолдожо, бүхыдөө 107.397 түхэригэй хохидол ушаруулагдаа. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск посёлогой магазинда түймэр боложо, 2.000 түхэригэй эд бараан шатаа. Мүн Хэжэнгын районой Худанай Үртөө гэжэ тосхоной магазин шатажа, 1576 түхэригэй, Яруунын районой Үльдэргэ тосхоной магазин шатажа, 9.800 түхэригэй хохидол ушаруулагдаа. Иимэ жэшээнүүдые үшөөшье дурдажа боломоор.

СССР-эй болон Буряадай АССР-эй Худалдаа наймаанай министерствэнүүд, Буркоопсоюзай правлени гал аюулһаа һэргылхэ асуудалаар тусхай тогтоолнуудые жэл бүри абажал байдаг гээшэ. Тогтоолһоо гадна, тодорхой хэмжээнүүдые хараалан бэелүүлхэ хэрэгтэй гэжэ дээрэ дурсагдаһан аюулта ушарнууд дахин дахин һануулна.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1976 оной январиин 21-дэ абаһан «Республика дотор гал аюул һэргылхэ хэмжээ ябуулганууд тухай» гэһэн тогтоолые республикымнай Худалдаа наймаанай министерство хүсэд дүүрэнээр бэелүүлнэгүй. Жэшээлхэдэ, гал түймэрэй дабахагүй 11 шулуун склад бариха байһанһаа, ородоол хоёр склад бүтээгдээ. Хяагтын горторгдо уһа хээд бэлэн байлгаха томо-томо амһартануудые бэлдэхэ аад, тэндэхи худалдаа наймаанай предприятинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые анхарнагүй.

Горпромторгын, горпищеторгын магазинуудта гал түймэр һэргылхэ хэрэгтэ ехэ дутуу дунданууд бии гэһэн мэдээн республикымнай Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын гал аюул сараха таһагта ороо. Горпромторгын 1-дэхи, 6-дахи, 28-дахи, 53-дахи, 38-дахи, 7-доход магазинуудта, нэгэдэхи горпищеторгын 17-дохи, 24-дэхи, 64-дэхи, 100-дахи магазинуудта эд бараа, элеэ хоол хадагалха газарынь уйтан, мүнөөнэй эрилтэдэ харюусанагүй.

Олон магазинууд телефонгүй. Шахардуу байдалай тохёолдобол, дары мэдээсэхэ арга байхагүй.

Худалдаа наймаанай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ асуудалнуудаар зохисотой хэмжээнүүдые дары абаха, гал аюулһаа һэргылхэ хэрэгые саашадаашье харааһаа алдахагүй бэзэ гэжэ найдагдана.

Г. ПЕРФИЛЬЕВА.
Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын гал аюул сараха таһагай инспектор.

Уласхоорондын ШЭНЖЭЛЭЛ

ДЭЛХЭЙНГЭЭ ОГТОРГОЙН СЭЛМЭГ БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй сесси үнгэрһэн неделидэ Гаванада болобо. Тэрээндэ хабаадагшад эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын, буу зэбсэг ехээр гаргалгада эсэргүү, ядерна дайнай аюулые усадхахын түлөө тэмсэл улам үргэдхэхые, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ Л. И. Брежневэй табиһан амгалан байдалда зорюулагдаһан шэнэ эдэбхи үүсхэлнүүдые дэмжэлгын кампани эдэбхижүүлхэ гэжэ дэлхэйн олониитые уряалһан байна.

Аяар 85 оронһоо ерэһэн эб найрамдалай тала баримталагшадай, тэрэшэлэн уласхоорондын организацинуудай ба национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд эб найрамдалда ба арадуудай аюулгүй байдалда, хүн түрэлтэнэй амиды мэндэ ажаһуулгада буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгаһаа хэды ехэ хохидолой тохёолдожо болохо байһаниие харуулаа. Сэрэгэй талаар булюу байдалтай болохые оролдодог, дэлхэй дээрэ өөрхэн зонхилдог байха хараа шэглэл баримталдаг США эндэ сэхэ зэмэтэй гээшэ.

Холбоото Штадууд шууд түргөөр буу зэбсэгүүдээ олошоруулна, СССР болон социализмын бусад оронуудые сэрэгэй олон тоото баазануудаар хүреэлэнхэй, «түргэн добтолгын» жандармнуудай хүсэ бүридхэнэ, Баруун Европые өөрынгөө ракетно-ядерна погреб болгоно, дэлхэйн бүхы арадуудай һанаа зобоомо шахардуу шанга байдал тохёолдуулна. Урдынхяараал Латинн Америкые өөрынгөө мэдэлэй гэжэ тоолоод, империалистнууд тэндэхи эгээл муухай хархис, шуһаар жүреэдэһэн жураамуудые, тэрэ тоодо Сальвадорой хунтые дэмжэнэ, бэеэ даанхай байдалтай болоһон Никарагуае хашана, социалис Кубада эсэргүү добтолгын түсэб зохёоно.

Гэбэшье сесси дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, мүнөөнэй уласхоорондын байдал урдынхи мэтэ бэшэ болонхой. «Империализмын хүсэн мүнөө дэлхэйн хуби заяанда дура зоргоороо орожо шадахаа болинхой. Социализмын хүсэ шадал, дэлхэйн революционно хүдэлөөн, эб найрамдалай тала баригшадай үргэн ехэ, саг үргэлжэ ургажа байһан хүдэлөөн тушаа империалистнууд бодожо үзэхэ баатай болоно» гээд заседани дээрэ Фидель Кастро хэлэһэн байна.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, шахардуу шанга байдал һуларуулгые аршалан хамгаалжа, бэхижүүлжэ болохо, ядерна дайнай аюулые арадууд зайсуулжа шадаха аргатай гэжэ Гаванада болоһон сессидэ хабаадагшад тобшолол хэһэн байха юм. Теэд энээниие түйлахын тула эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй, һайн һайхан һанаатай хүнүүдэй хүсэ шадал элсүүлхэ, алишье талада таатай зохид хэлсээнүүдые баталха ябадалда зорюулагдаһан совет шэнэ эдэбхи үүсхэлнүүдые дэмжэлгэ бүхы дэлхэй дээрэ үргэдхэхэ шухала. Тодорхойлон хэлэбэл, Европодо аюулгүй байдал тогтоохын түлөө майн 4-һөө 10 хүрэтэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдаһан хамтын ажал ябуулгын недели, тэрэшэлэн НАТО-гай оронуудай ба СССР-эй ракетно-ядерна шэнэ буу зэбсэгүүдые Европодо тараан тодхолгые хойшолуулха тухай совет дурадхалнуудые дэмжэлгын кампани дээрэ дурсагдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ туһалха ёһотой.

Дэлхэйн арадууд мүнөө үеын ба ерээдүйн хүнүүдтэ эб найрамдал аршалан хамгаалха арга шадалтай. Бүмбэрсэг дэлхэймнай огторгой арюун сэбэр байһан зандаа үлэхэ ёһотой.

БАТА БЭХИ ҮНДЭҺЭ ҺУУРИ ДЭЭРЭ

СССР ба ПНР хоёрой хани нүхэсэл, бэе бэедээ туһалалсалга ба дайнай һүүлэй үеын харилсаа холбоон тухай Договорой 36-дахи жэлэй ойе совет ба поляк арадууд үнгэрһэн неделидэ үргэнөөр тэмдэглэбэ. Гитлеровскэ Германиие илаһан Агуухэ һайндэрэй урда тээхэнэ, 1945 оной апрелиин 21-дэ Москвада баталагдаһан энэ Договор совет-польско харилсаа холбооной хүгжэлтын гол хараа шэглэлые тодорхойлһон байна. Хорин жэлэй туршада тус Договор хоёр арадай, социалис бүхы хани нүхэсэлэй аша туһада, эб найрамдалай ба Европодохи аюулгүй байдалай аша туһада үнэн сэхээр алба хэээ. 1965 оной апрель һарада хани нүхэсэл, харилсаа холбоон ба бэе бэедээ туһалалсалгын шэнэ Договорто Варшавада гар табигдаһан гээшэ. Марксизм-ленинизмын ба социалис интернационализмын ёһо гуримууд тэрэнэй үндэһэ һуури боложо, 1945 оной Договорой уг залгамжалагша болоо һэн.

Дайнай һүүлэй үедэ бэеэ даанхайгаар хүгжэхэ, тэрэнэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байха арга боломжо хангаһан совет-польско Договор баталалга хадаа политическэ түйлай ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг байһан. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ манай оронуудай хоорондо тогтоогдоһон харилсаа холбоон аша үрэтэйгөөр хүгжөөгдэжэ байна. Энэ харилсаа холбооной үндэһэ һууринь гэхэдэ, Варшавска Договор ба экономическа талаар бэе бэедээ харилсан туһалалсалгын соведээр тодорхойлогдоһон хани нүхэсэл, союз ба харилсаан болоно.

Энэ документын ёһо гуримуудтай нягта наринаар зохилдуулан, Советскэ Союз дайнай һүүлэй үеын Польшын һандаралые усадхалгада, тэрэнэй арадай ажахые һэргээн бодхоолго ба хүгжөөлгэдэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Польшын газар дээрэ баригдаһан металлургиин, машина бүтээлгын, химиин ба индустриин һалбаринуудай олон тоото объектнүүд манай оронуудай аша үрэ ехэтэй харилсаа холбооной бодото гэршэ мүн. Социалис экономическа нэгэдэлэй комплексно программые бэелүүлгэдэ, хоёр ороной материальна үйлэдбэриин гол һалбаринуудта тусхай шэглэлтэйгээр мэргэжэлгэ болон хамжалга хүгжөөлгэдэ СССР ба ПНР эдэбхитэйгээр хабаадана. Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдэй үедэ ажабайдалайнгаа бүхы талаар поляк арадай түйлалтанууд арсашагүй ехэ.

Гэбэшье оронойнь парти ба правительствын түрүүн байһан хүтэлбэри дотоодынгоо политикада горитойхон алдуунуудые гаргаһан байха юм. Баруун оронуудай харата ябуулга хэдэг түбүүдээр дэмжэгдэжэ байһан социализмда эсэргүү хүсэнүүд тэдэ алдуу эндүүнүүдыень һамбаашалан хэрэглэдэг байһан. Эдэ хүсэнүүд оронойнгоо дотоодын байдалые шахардуу болгоно, предприятинууд дээрэ ажалай журам тогтоолгодо һаад тохёолдуулна, партида, тэрэнэй хүтэлбэрилхы үүргэдэ хардалга гүрдэлгэ хэнэ.

Ороноо бэрхэшээлтэ байдалһаа гаргаха, экономикоёо һэргээхэ, партиингаа дайшалхы арга шадалые дээшэлүүлхэ, олониитэ арадтай тэрэнэй харилсаа холбоое бэхижүүлхэ талаар ПОРП-ын ЦК ба ПНР-эй правительство мүнөө зохихо хэмжээнүүдые абажа байна. Үнэн сэхэ патриодуудай дэмжэлгэтэйгээр поляк коммунистнуудай социальна байгуулалтын дайсадта сохилто үгэнэ, социализмын хэрэгые, өөрынгөө арадай аша туһын хэрэгүүдые, Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндэ ба аюулгүй байдалые аршалан хамгаалжа шадаха байһанда найдаха хэрэгтэй. Аха дүү поляк арадай эдэ зорилгонуудые бэелүүлгэдэ совет арадай үнэн сэхэ туһаламжада найдахань болохо байна.

АФРИКА «ҮГЫ» ГЭНЭ

Африкын хэрэгүүдэй талаар США-гай гүрэнэй секретариин туһалагша Г. Крокер гэгшын хоёр неделиин туршада Африкаар ябалгань энэ түбиин гүрэнүүд тушаа Холбоото Штадуудай шэнэ захиргаанай политическэ хараа бодолой саашадаа аша үрэгүй байхыень харуулба гэжэ хэлээ һаа, үлүү болохогүй байна. Тэрээнтэй болоһон уулзалганууд «ульһагүй хүйтэн» байгаа гэжэ хэлэхэдэ болохо. Хэблэлдэ толилогдоһон мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Кениһээ Крокер түргэхэн ябаха баатай болоо, Мозамбигай президент С. Машел Вашингтоной түлөөлэгшэтэй уулзахаһаа арсаа, Анголодо гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Жоржи гэгшэһээ НРА тушаа американ политикын талаар тэрэ эрид шууд буруушаалга шагнаа.

Ушар байдалыень бодото дээрэнь абахада, ондоошье байха аргагүй байна. Расис журамтай ЮАР-тай США-гай хани нүхэсэлтэ харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ, Анголодо соносхогдоогүй дайгаа үргэдхэхэ, Преториин хуулита бэшээр Намибиие эзэмдэлгын асуудалнуудые колониальна ёһоор шиидхэлгэ түйлаха, энэ түбиин бэеэ даанхай гүрэнүүд тушаа зонхилхы политикаяа үргэлжэлүүлхэ гэһэн Р. Рейганэй правительствын һэдэлгэнүүдые буруушаалгын шэнэ хүсөөр үргэдэжэ байһан үедэ американ түлөөлэгшэ Африка ерэһэн байна.

Гансахан Урда-Африкын расис журамтай республикада хоёр талын бэе бэеэ ойлгопсолго түйлагдаа. Энээндэ гайхалтай юумэн үгы. ЮПИ агентствын хэһэн мэдээсэлнүүдээр бодомжолжо үзэхэдэ, Холбоото Штадуудай мүнөөнэй захиргаан шэг шарайн илгаагаар доромжолго хэдэг энэ гүрэниие «стратегическэ шухала удха шанартай орон ба союзник» гэжэ тоолоно. Мүн Преторитойшье политическэ, экономическа ба сэрэгэй талаар үнинэй холбоо барисаатайбди гэжэ Вашингтон хэлэдэг гээшэ. Американ корпорацинуудай Урда-Африкын экономикодо оруулһан капиталай хэмжээе тоолохо болоо һаа, 2 миллиард доллараһоо холо дээшэлэнхэй. США харилсаа холбоогоо ЮАР-тай үргэдхэн, Намибиин асуудалые өөһэдтөө таатайгаар шиидхэхые оролдоно.

Нэн түрүүн Баруун-Урда Африкын арадай организаци (СВАПО) ба ЮАР-ай журам дэмжэдэг Намибидахи дахуул бүлэгүүдэй хоорондо «конституционно хэлсээ» баталха ябадал түйлаха, тиигэһэнэй удаа Намибида һунгалта үнгэргэхэ гэжэ Крокер Африкаар ябаха үедөө эсэшэгүйгөөр хэлэһэн байха юм. Энэ хэлээшыень арад зоной дунда дэмжэгдэдэггүй өөһэдынхидөө засагай хүтэлбэридэ табиха, Намибиин хуби заяа шиидхэлгэдэ эрхэ сүлөөгэй түлөө бодото тэмсэлшэдыень дуу табихагүй зорилготой империалистнууд болон расистнуудай ээлжээтэ һэдэлгэ гэжэ бэеэ даанхай байдалтай болоһон Африка тоолоно.

Холбоото Штадуудай бэелүүлжэ байһан эдэ харата ябуулганууд хадаа африкын арадуудай аша туһын хэрэгүүдтэ, хүсэл эрмэлзэлдэнь огто харюусанагүй. Тиимэл хадаа эрид шангаар шүүмжэлэгдэнэ. «Бэеэ даанхай Африка тушаа Вашингтон харша хараа бодол баримтална, энэ түбиин оронуудта шуһата алалсаа үүдхэхые оролдоно», —гэжэ «Замбия дейли мейл» газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

В. СЕРОВ,
И. МАСЛЕННИКОВ,
М. КНЯЗОПКОВ (ТАСС).

ШАХАРДУУ БАЙДАЛ УЛАМ ҺҮЖЭРӨӨГДЭНЭ

БЕЙРУТ. США-гай гүрэнэй секретарь Хейгэй албанай хэрэгээр Египедтэ бууһаад бусаһанай һүүлээр, ядерна зэбсэг тээһэн американ сэрэгэй корабльнуудай Суэцкэ каналаар дамжан гараха зүбшөөл президент Сададай үгэһэниинь эндэ элитэ болоо.

Каирта Хейгэй хөөрэлдөө хэхэ үедэнь энэ асуудал гол болгогдон зүбшэлэгдэһэн байгаа гээд баталагдана. Дундада далайн ба Индиин океанай хоорондо, тусхайлан хэлэбэл, Диего-Гарсия олтирог дээрэ байдаг флодоо дайшалхы түргэн ябуулга хэхэ аргатай болгохые Холбоото Штадууд хүсэнэ гэжэ США-гай гүрэнэй секретарь тусхайлан тэмдэглэһэн байна. Американ-египет энэ хэлсээ бэелүүлхын тула «Америка» гэдэг авианосецые, «Калифорни» гэжэ атомна фрегадые, тэрэшэлэн корабльнуудаар үдэшэгдэһэн атомна подводно лодкые майн 2-то Суэцкэ каналаар соогуур урагшань гаргахаар хараалагдана. Энээниинь тус райондохи шахардуу байдал улам һүжэрөөхэ, мүн эрье шадарай оронуудта политическэ хашалта хэхэ зорилгоор Дундада далай дээрэ байһан американ далайн сэрэгэй флодой шэглэлые бүри хүсэтэй болгохо ябуулга мүн гэжэ арабай олониитэ сэгнэнэ.

(ТАСС).

ГАЗЕТЫН БАЙГУУЛАГДАҺААР 60 ЖЭЛЭЙ ОЙДО, ХЭБЛЭЛЭЙ ҮДЭРТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН «БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЫН ШАНДА ХҮРТЭХЫН ТҮЛӨӨ ЗАНШАЛТА XXXII ЭСТАФЕТЫЕ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

ДҮРИМ

I. ЭСТАФЕТЭ ҮНГЭРГЭЛГЫН ЗОРИЛГОНУУД

Физическэ культура ба спортые үргэнөөр хүгжөөхэ зорилготойгоор, «Буряад үнэн» газетын байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо, Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдажа, эстафетэ үнгэргэгдэнэ.

II ХЭЗЭЭ, ХААНА ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

Эстафетэ 1981 оной майн 2-то Улаан-Үдэ хотын үйлсэнүүдээр үнгэргэгдэхэ юм. Старт болон финиш Соведүүдэй талмай дээрэ. Эстафетэ 12 часта эхилхэ.

III. КОМАНДАНУУДАЙ БҮРИДЭЛ

1. Найман жэлэй һургуулинууд —12 хүбүүд, 12 басагад.
2. Дунда һургуулинууд — 15 хүбүүд, 15 басагад.
3. Техническэ мэргэжэлэй училищинууд — 15 хүбүүд, 15 басагад.
4. Үйлэдбэриин коллективүүд — 15 эрэшүүл, 15 эхэнэрнүүд.
5. Техникумүүд — 15 хүбүүд, 15 басагад.
6. Дээдэ һургуулинууд — 15 эрэшүүл, 15 эхэнэрнүүд.
7. Һайн дуранай спортын бүлгэмүүд — 2/V — 4 эрэшүүл, 4 эхэнэрнүүд.

Дээдэ һургуулинууд факультедүүдэй командануудаараа мүрысэхэ. Тус факультедэй багшанар командын бүридэлдэ орожо, хабаадаха эрхэтэй.

Команда ниитэ нэгэн спортивна хубсаһатай байха, хабаадагшад медицинскэ шалгалта гараха ёһотой.

IV ИЛАГШАДЫЕ ТОДОРХОЙЛОЛГО

Бүлэг бүхэндэ ами амяараа эрхим һайн үрэ дүнгүүдые түйлаһаарнь илагшадые тодорхойлхо.

V. ШАГНАЛГА

Бүлэг бүхэндэ илажа гараһан команданууд —дамжуулгын шангуудаар, I шатын дипломоор, харин хабаадагшад грамотануудаар шагнагдаха.

II—III һууринуудые эзэлһэн команданууд - дипломуудаар, харин хабаадагшад грамотануудаар шагнагдаха.

Эгээл олон командануудые мүрысөөндэ табиһан дээдэ һургуулинууд олониие хабзадуулһанай түлөө шанда хүртэхэ. Хэрбээ командануудайнь адли тоотой байгаа һаань, түрүү һуури олоор эзэлһэн дээдэ һургуули илажа гараха байна.

VI. МЭДҮҮЛГЭНҮҮД

Судейскэ коллегиин заседани апрелиин 29-дэ «Буряад үнэн» газетын редакцида (Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсын 35-дахи байшан) болохо: һургуулинуудай командануудта (1-дэхи ба 2-дохи бүлэгүүд) —15 часта, харин бусад командануудта —16 часта.

Дунда һургуулинуудһаа бэшэ бүхы бүлэгүүдэй команданууд апрелиин 29-дэ үглөөнэй 10 часһаа 15 час болотор ресспорткомитедтэ мандатна комисси гараха ёһотой. Тиихэдэ хабаадагша бүхэн фото-зурагтай документтэй, ГТО-гой үнэмшэлгэтэй байха зэргэтэй. Хүдөөгэй районуудай команданууд майн 2-то үглөөнэй 9 часһаа ресспорткомитедтэ мандатна комисси гараха аргатай.

Мандатна комисси гараагүй команданууд мүрысөөндэ хабаадуулагдахагүй.

Дэб дээрэхи мэдүүлгэнүүдые апрелиин 29-дэ ресспорткомитедтэ (Кировэй нэрэмжэтэ үйлсэ, 33-дахи байшан) бариха, нёдондо илажа гарагшад дамжуулгын кубогуудаа тушааха.

VII. ЭСТАФЕТЫН ШАТАНУУД

2-дохи, 3-дахи, 4-дэхи, 5-дахи, 6-дахи бүлэгүүдэй командануудта:

I шата: Геологоуправлениһээ Ленинэй, Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдээр үнгэрөөд, Коммунистическэ үйлсэ хүрэтэр — 400 м.

II шата: Коммунистическэ үйлсэһөө Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр түмэр харгын туннель хүрэтэр —350 м.

III шата: түмэр харгын туннельһээ «Элеватор» гэжэ автобусой зогсодог газар хүрэтэр —350 м.

IV шата: «Элеваторһаа» Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гудамжаар «Бурятэнергын» байшан хүрэтэр —500 м.

V шата: «Бурятэнергэһээ» Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гудамжаар «Октябрь» кинотеатр хүрэтэр — 400 м.

VI шата: «Октябрь» кинотеатрһаа Октябрьска үйлсөөр «Юность» кафе хүрэтэр — 950 м.

VI шата: «Юность» кафеһээ Октябрьска үйлсөөр хүүгэдэй скверэй булан хүрэтэр — 400 м.

VIII шата: хүүгэдэй скверэй буланһаа талмай дээрэхи космонавтнуудай хүшөө хүреэд, зүүн талаарнь тойрожо, һөөргөө сквер хүрэтэр — 300 м.

IX шата: скверһээ Октябрьска үйлсөөр «Юность» кафе хүрэтэр — 400 м.

X шата: «Юность» кафеһээ «Октябрь» кинотеатр хүрэтэр —1000 м.

XI шата: «Октябрь» кинотеатрһаа «Дружба» кафе хүрэтэр —300 м.

XII шата: Дружба» кафеһээ «Элеватор» гэжэ автобусой зогсодог газар хүрэтэр—600 м.

XIII шата: «Элеваторһаа» Хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшан хүрэтэр —500 м.

XIV шата: Хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшанһаа Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ хүрэтэр — 300 м.

XV шата: Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэһөө Геологоуправлени хүрэтэр (финиш) —200 м.

VIII. НАЙМАН ЖЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ КОМАНДАНУУДАЙ ЭСТАФЕТЫН ШАТАНУУД

I шата: Геологоуправлениһээ Ленинэй, Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэнүүдээр үнгэрөөд, Коммунистическэ үйлсэ хүрэтэр — 400 м.

II шата: Коммунистическэ үйлсэһөө Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр 1905 оной Революциин үйлсэ хүрэтэр—300 м.

III шата: 1905 оной Революциин үйлсэһөө «Элеватор» гэжэ автобусой зогсодог газар хүрэтэр —350 м.

IV шата: «Элеваторһаа» «БАМ» гэһэн панно хүрэтэр — 200 м.

V шата: «БАМ» гэһэн панноһоо «Бурятэнерго» хүрэтэр — 200 м.

VI шата: «Бурятэнергэһээ» «Ландыш» гэжэ магазин хүрэтэр — 250 м.

VII шата: «Ландыш» магазинһаа проспект хүреэд, зүүн тээшээ годиржо, һөөргөө «Дружба» кафе хүрэтэр — 200 м.

VIII шата: «Дружба» кафеһээ «Бурятгражданпроект» институт хүрэтэр —200 м.

IX шата: «Бурятгражданпроект» институдһаа «Элеватор» хүрэтэр — 300 м.

X шата: «Элеватор» гэжэ автобусой зогсодог газарһаа Хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшан хүрэтэр —500 м.

XI шата: Хүн зоной ажаһуудал хангалгын байшанһаа Ербановай нэрэмжэтэ үйлсөөр Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ хүрэтэр —300 м.

XII шата: Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсөөр Геологоуправлени хүрэтэр (финиш) —200 м.

ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕТ.

«СПОРТЛОТОНУУДАЙ» ТИРАЖАЙ ДҮНГҮҮД

«Спортлотонуудай» апрелиин 18-да үнгэргэгдэһэн 16-дахи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«49-һөө 6-ень тааха спортлото»: 701.794 билет ороо.

Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (16 карточка) тааһан хүнүүд —3.124 түхэриг, дүрбэн номер (1.371 карточка) таагшад —46 түхэриг, гурбан номер (24.373 карточка) тааһан хүнүүд 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 2.917645 билет ороо. Табан номер (12 карточка) таагшад—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (7.292 карточка) тааһан хүнүүд—45 түхэриг, гурбан номер (85.350 карточка) таагшад 5 түхэриг абаха.

«Спортлотонуудай» 16-дахи тиражай шүүбэринүүд апрелиин 29-һөө майн 29 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

САГАЙ УЛАРИЛ

МҮНӨӨДЭР республика доторнай үүлэтэйшэг ба... зарим газарта саг зуура ... роо орохо. Баруун-хойно... секундын 9—14 метр ... тэйгөөр һалхилха. 10—... зарим районуудта 5 ... дулаан байха.

УЛААН-ҮДЭДЭ үүлэтэйшэг байха, шииг нойтон ... хогүй. Баруун-хойноһоо ... кундын 9—14, зарим ... 20 метр хүрэтэр хүсэтэй ... һалхилха. 11—13 градус ... лаан байха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Арадай хиналтын хэрэгэй аша үрэ» — түрүү бэшэг. «Майн 1-нэй ажалай вахтада» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Шалгалтада—Хоринн район. «Хооһон үгөөрөө найдуулаад» — Н. Бальжинимаевай статья. «Совет хүн бүхэндэ—коммунис үзэл суртал» — ТАСС-ай материал. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тосхондо — барилгын бааза». — Яруунын районой партиийна эдэбхитэдэй суглааһаа тэмдэглэл. «Мүрысөөнэй уряае дэмжэн абанабди» — Л. Кожевниковагай статья. Мэргэжэлтын зүбшэл. «Үрэһэ хүрэнгын сэбэр байхын түлөө тэмсэл»—К. Халбаевай статья. «Правда Бурятии» газетын хиналтада».

Гурбадахи хуудаһанда. «Партиин нэгэдэй түлөө» — РСДРП-гэй IV съездын 75 жэлэй ойдо. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудһаа. Уласхоорондын шэнжэлэл. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Патриот» гэһэн ниитэ гаршаг доро толилогдодог материалнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Степа — моряк» — мультфильм. 10.30 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 11.30 — Л. Бетховеной хүгжэм. 12.20 — Шэнэ һонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ һонин. 15.35 — «КамАЗ. Хоёрдохи амисхаал» —баримтата фильм. 16.05 — Азербайджанай ССР-эй Гүрэнэй арадай хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.00 — «Театрта болоһон уулзалганууд». Буряадай АССР-эй арадай артистка М. Зориктуева (буряадаар). 17.55 — «Байгал» — программа (буряадаар). 18.25 — «Хөөрэжэ үгыт». КПСС-эй XXVI съездэ зорюулжа, Сибирь болон Алас-Дурнын һурагшадай Владивосток городой болоһон һайндэртэ хабаадагшадтай Улаан-Үдэ городой 1-дэхи интернат һургуулиин һурагшадай уулзалга.

Орбита. 19.15 — «Зураг бүхэндэ — наран!» 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 20.00 — Афганистанай Демократическа Республикын байгуулагдаһан үдэртэ. «Пр... Апрельской революции» баримтата фильм. 20.50 «Мужество» — уран һайханай фильм (5-дахи серия). 22.00 — «Время». 22.35 «Хүгжэмтэ ажабайдал» журнал. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Мариэтта Шагинян» (2-дохи ...ри). 13.50 — «Багшын мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ хэшээлнүүд». 14.20 «Вольфганг Амадей Моцарт» (1-дэхи дамжуулга). 14.50 «Шолоховой геройнууд ...рай сценэ дээрэ». 15.30 «Дела сердечные» — уран һайханай фильм.

Орбита. 17.00 — «Объектив». 17.30 — «Горизонт». 18.30 УССР-эй арадай артист Н. ...ренич опероһоо ариинуудые гүйсэдхэхэ. 19.00 — «Ораниин тарялан дээгүүр».

Улаан-Үдэ. 19.15 — ...холнууд. 19.25 — Түрүү дүршэл тухай кино-мэдээ. 19.45 — «Таанад, агитаторнууд болон политинформаторнууд...та».

Орбита. 20.00 — «...клуб». 21.00 — «Амгалан ...согты, багашуул!». «Домик ... его друзья» — мультфильм. 21.15 — «Залуушуулай ...нууд». 21.45 — «Вятские ...жева — баримтата фильм. 22.00 — «Время». 22.35 «Попрыгунья» — уран һайханай фильм. 24.00 — ...лоор СССР-эй чемпионат ... «Динамо» (ТБ) — «Пахтакор».

ЗАҺАБАРИ

Научна хүдэлмэрилэгшэд болон дээдэ һургуулинуудай багшанарые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ дотор газетын хүдэлмэрилэгшын гэмээр алдуу гаргагдаһан байна. «Цыбикова Даша Цыдеповнае — Зүүн-Сибириин технологическа институдай технологическа факультедэй декан, химиин эрдэмэй кандидат» гэжэ заһажа уншахыетнай гуйнабди.

Алдуу гаргаһан хүдэлмэрилэгшэдэ гэмэ тохогдоо.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35. редактор - 2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76 отделы партийной жизни - 2-60-91, пропаганды - 2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта - 2-69-53, культуры и школ—2-60-21, информации - 2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская - 2-35-95, машинное бюро —2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03474. Заказ № 98. Индекс 5001